

*Mironović nije Maurović,
“Maks i Maksić” nisu “Vjerenica mača”
ali i Mironovića i “Maksa i Maksića”
volimo zato što su naši i što su prvi*

*točno 100 GODINA je prošlo
od njihovog prvog pojavljivanja
u “Koprivama” 4. travnja 1925.
čime je posijano sjeme na koje će
se nadovezati Maurović, Neugebauer,
Voljevica, Dragić, Radilović,
Ilić, Dovniković, Beker, Devlić,
Bednjanec, Kordej, Delač, Zimonić,
Marušić, Biuković, Kunc,
Ribić.... i ostali naši majstori i
velemajstori stripovnog kazivanja
u njegovom prvom stoljeću*

Mala biblioteka „Dragutin Domjanić” (129. knjiga)

Nakladnik
PUČKO OTVORENO UČILIŠTE SVETI IVAN ZELINA

Za nakladnika
VESNA BIČAK-DANANIĆ

Sunakladnik
VEDIS, ZAGREB

Urednik
VELJKO KRULČIĆ

Oblikovanje i obrada stripa
ZLATKO GRGIĆ

Recenzenti
MARIJAN GRAKALIĆ
DR IRINA ANASTASIJEVIĆ

Stručni suradnik
ZORAN OSREČAK

Tisak
TISKARA ZELINA DD, SV. IVAN ZELINA

Zelina, 4. travnja 2025.

Tiskano u 300 primjeraka

ISBN 978-953-8470-15-8

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem

Program je sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske.

Sergej Mironović

Maks i Maksić, produkcija 1925.

priredio i uredio
Veljko Krulčić

povodom
STO GODINA HRVATSKOG STRIPA
(1925. - 2025.)

Pučko otvoreno učilište
Sveti Ivan Zelina

O LIKU I DJELU SERGEJA MIRONOVIĆA, AUTORA „MAKSA I MAKSIĆA“ PRVOG HRVATSKOG STRIPA I NJEGOVOM STOTOM ROĐENDANU

Misteriozni su putevi hrvatske strip-povijesti. Nije prijetna činjenica da je naš strip nastajao postupno, da njegove rane oblike nalazimo u humorističko-satiričnim listovima („Zvekan“, „Humoristični list“, „Vienac“, „Trn“, „Satir“, „Koprive“...) koji su izlazili u posljednjoj trećini devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća, kada su ilustratori ili karikaturisti pojedine teme, događaje, ljude ili jednostavno gegove čitateljima prikazali u dva, tri ili više povezanih crteža koji su činili zaokruženu cjelinu, u vodoravnom ili okomitom nizu.

Nažalost, podosta toga je danas zaboravljeno, nevalorizirano i prekriveno prašinom, kao što istu ili sličnu „sudbinu“ što se tiče stripa ima i najuglednije i najdugovječnije humorističko izdanje toga razdoblja „Koprive“.

Stranice „Kopriva“ iz prve polovice 20-ih godina prošlog stoljeća sadrže pravu riznicu „stripova“ (ili karikatura u formi stripa) opsega do jedne stranice (jedne table). Slavko Vereš, Pjer Križanić, Franjo Maixner, Milan Freudenberg, Leontije Bjelski, kao i drugi autori (koje – zasad – nismo uspjeli atribuirati; ističemo kako svi oni kao neimari odreda zavrijeđuju zasebna istraživanja i studije) koji su ih u „Koprivama“ objavljivali – zapravo su posijali sjeme iz kojeg će moći nastati „Maks i Maksić“, prvi domaći strip sa stalnim junacima čije će se šaljive avanture (čitati – dogodovštine) pratiti iz tjedna u tjedan i koji će kao takav imati tržišnu (komercijalnu) nišu.

Moguće je, naravno, da je Sergej Mironović u svoju životnu „avanturu“, u 27 godini života, krenuo u neku ruku naivno, ali u svakom slučaju strasno i s višegodišnjim prethodnim iskustvom crtanja karikatura i višesemestralnim studijem slikarstva, pa će suživot stripa „Maks i Maksić“ s čitateljima „Kopriva“ potrajati punih devet godina.

Kao dodatna vrijednost, kao „spomenik“ stripu „Maks i Maksić“ tu su – ne jedan, ne dva, niti tri, nego čak četiri strip-albuma s njima kao junacima.

To je za hrvatske, pa i za jugoslavenske prilike predstavljalo u to vrijeme pravo malo „čudo“, a raritet u međunarodnim okvirima. Time smo, možemo slobodno zaključiti, amortizirali činjenicu da smo u odnosu na Sjedinjene Države i na zapadnoeuropske zemlje kasnili u produkciji (stvaranju) domaćih djela koji su po svim elementima STRIP u punom smislu riječi nekih dvadesetak, koju godinu manje ili više.

Stoga, i bez ikakve dileme – 1925. je nulta godina hrvatskog stripa.

„Maks i Maksić“ ove 2025. slave svoj stoti rođendan, a domaći strip – stoljeće svog postojanja!

Sergej Mironović rođen je kao Sergej Golovčenko 28. studenog 1898. u Odesi, u Rusiji. U rodnom gradu završio je šest razreda građanske škole. Privatno je položio dva razreda realne gimnazije, isto u Odesi. U školi se isticao kao najbolji crtač svoje generacije, te je odlazio na slikarske tečajeve. U

međuvremenu je započeo svjetski rat, kao 17-godišnjak Sergej postaje dragovoljac i odlazi na frontu da se bori protiv Nijemaca. Ratujući iskazao se, te je poslan na Vojnu akademiju u Irkutsk. Po završetku akademije, priključuje se Husarskom (konjičkom) pavlogradskom puku, na fronti će tripudij biti ranjen, ali i odlikovan za hrabrost.

U njegovoj domovini uslijediti će građanski rat, u njega se Golovčenko uključio na strani carske vojske (tzv. Bijele armije) koja je bila na drugoj strani u odnosu na novu komunističku vlast u Rusiji. Nakon poraza, napušta 1919. svoju domovinu, te preko Galipolja stiže (najvjerojatnije) 1920., najkasnije 1921. godine u Jugoslaviju, koja je primila tisuće Golovčenkovih sunarodnjaka - emigranata. Nekoliko mjeseci boravio je u Beogradu, a zatim se seli u Sremske Karlovce (nedaleko Novog Sada). Preživljavao je prodavanjem svojih slika, mnoge od njih nacrtao je po narudžbama, ali i honorarima koje je dobivao za objavljene crteže u novinama. U Beogradu je 1922. priredio svoju prvu izložbu slika, jedina koju je i - imao!

Sergej Golovčenko iz Sremskog Karlovca u ljeto 1923. dolazi u Zagreb, s namjerom da studira slikarstvo. Položio je prijemni ispit i 1. listopada se upisao na Kraljevsku akademiju za umjetnost i umjetni obrt. Profesori su mu bili Maksimilijan Vanka, Vladimir Becić, Tomislav Krizman, Rudolf Valdec, Ferdo Kovačević, Oton Iveković, Vladimir Varlaj, Jozo Kljaković, Branimir Šenoa, Drago Ibler, Šensa... Generacijski kolega mu je pak bio Andrija Maurović, ali njih dvoje nisu bili isti „smjer“. Golovčenko je završio tri godine Akademije (šest semestara), no uprava mu nije dozvolila upis u sedmi semester, s obrazloženjem: „nedovoljni (slabi) napredak“ i „izostajanje iz škole“!?

U međuvremenu 16. listopada 1924. Golovčenko se vjenčao s 23-godišnjom Zdenkom Filipović iz Starih Mikanovaca (kod Vinkovaca), a uskoro će se supružnicima roditi sin.

Sredinom 30-ih godina dobio je državljanstvo Kraljevine Jugoslavije.

Uostalom, cijelim je svojim stvaralačkim prisustvom u javnosti - koliko god ono bilo „kratkotrajno“, niti petnaestak godina - bio vezan za Zagreb i za tadašnju Jugoslaviju.

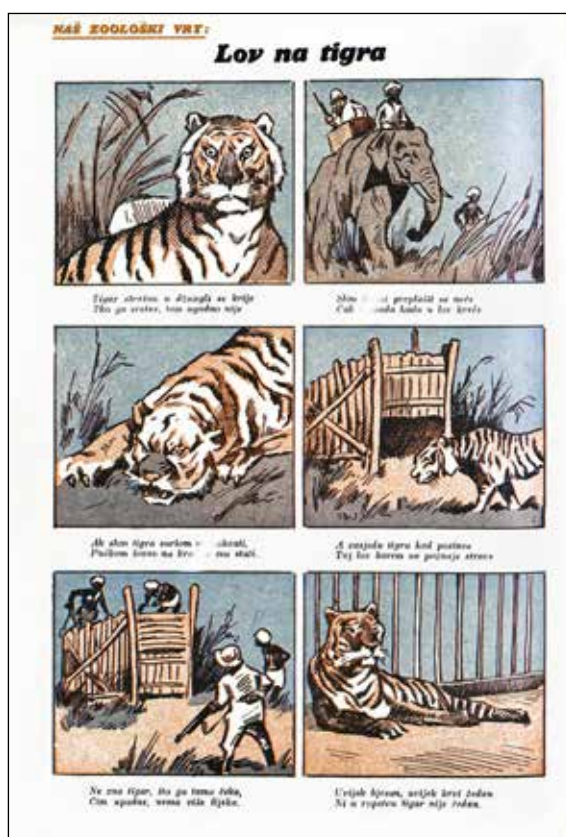
U autobiografskoj bilješci (sačuvana je u dokumentaciji Hrvatskog novinarskog društva) od 26. ožujka 1925. Mironović je precizirao svoju dotadašnju likovnjačku karijeru u novinama (citat):

“Od augusta 1923. – tada sam počeo da surađujem u beogradskim “Veselim novinama” - surađujem u novinama kao crtač i karikaturista. Iste godine, u mjesecu septembru, počeo sam surađivati u zagrebačkom humorističkom listu “Peckalo”, a od aprila 1924. redovno surađujem u “Koprivama”, čijim sam stalnim i mjesečno plaćenim saradnikom postao od početka aprila ove godine.”

U karikaturama koje je objavljivao u „Veselim novinama“ (vlasnika Ivana Zrnića), a koje su znale biti objavljene na naslovnoj stranici potpisivao se sa „S. Golovčenko“, „S.G-ko“ i „S“, da bi se uskoro u zagrebačkim listovima počeo potpisivati inicijalima „S.M.G.“, „S.M-č“ ali i „pseudonimom“ - „Sergej Mironović“. Navodno, po ruskom običaju - iz očeva imena, ali i iz razloga da se približi, odnosno da bude „bliži“ i

Maestro Mironović i njegova crtana “djeca”

Nepoznati Mironović - serija o "Štefu i Štefeku" (Koprive 1936.) i serija "Naš zoološki vrt" (Koprive, 1936 /1937.)

„prihvatljiviji” svojoj novoj (zagrebačkoj) sredini i ljudima. Pod tim prezimenom je i pokopan i tako je zaveden u matičnoj knjizi.

“Koprive” su humorističko-satirički list pokrenut u Zagrebu 1906. godine, u početka je izlazio svakih 15 dana, a zatim je postao tjednikom. Više puta je mijenjao svoj opseg, urednike, pa i same vlasnike. Dvadesetih godina, kada se Mironović priključio listu, vlasnik “Kopriva” je bio Slavko Vereš, i sam karikaturist.

Mironović se u kratkom vremenu svoje suradnje s “Koprivama” nametnuo kao jedan od udarnih karikaturista i crtača, koji se u karikaturama bez pardona i sa puno ironije suprostavljao svemu što mu je bilo na srcu i duši (od nacionalne do međunarodne politike i političara, društvenih anomalija, ali i svakodnevnog života). Njegove karikature imale su ljevičarski karakter, bile su socijalno angažirane, s jasnim stavom prema fašizmu i nacizmu.

Osim toga, Mironović je brzo napredovao kao crtač pritom izgrađujući svoj, u svakom slučaju, karakterističan i prepoznatljivi stil.

U trinaestom broju u 1925. godini, uredništvo i uprava “Kopriva” (koje su se predstavljale kao „jedini politički, socijalni i kulturni satiričko-humoristički ilustrirani tjednik”) su objavili na vrhu stranice slijedeću obavijest:

“Od 1. travnja dalje “Koprive” na 16 stranica”, te dodali “Veliki uspjeh što su postigli dosadašnji dvostruki brojevi “Kopriva” (božićni, izborni i pokladni) ponukali su nas da od 1. travnja izdajemo “Koprive” stalno na 16 stranica, dakle u dvostrukom obimu. Razumije se, da će list biti odlično uređivan i bogato ilustrovan...”

U slijedećem broju, s datumom 4. travnja 1925. „Koprive“ su - kao potvrdu svoje najave da će biti “odlično uređivan i bogato ilustrovan” list - objavile na 13 strani zaokruženu strip priču u šest sličica (u tri reda, sa tekstom smještenim ispod crteža) “Maks i Maksić kao ribari”.

I zapravo učinile i “revolucionarni, prvi korak” – u Hrvatskoj i tadašnjoj “Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca” - u uvođenju stripa sa stalnim junacima, koji će izlaziti iz broja u broj, uvijek na istom mjestu (strani) u listu i koji će biti jedan od identiteta („zaštitnog znaka“) tjednika, aduta za zadržavanje dosadašnjih i za pridobivanje možebitnih novih čitatelja.

U tom svom prvom pojavljivanju, dvoje dječaka Maks i Maksić priređuju „vragoliju“ ribaru – smisle način kako će mu oteti ulovljene ribe! Maks i Maksić odmah su predstavljeni kao “simpatični”, ali i “subverzivni” strip junaci. Junaci s kojima ne želiš prijateljevati...

Koliko su “Koprive” - u okolnostima tržišne borbe među novinskim izdavačima - promišljeno i dugoročno krenule sa stripom, ali i sa Mironovićem, kazuje dopis Slavka Vereša kojeg je 26. ožujka 1925. uputio na adresu Jugoslavenskog novinarskog udruženja (citat):

„...Gosp. Mironović – Golovčenko sarađuje u našem listu kao crtač i karikaturista od aprila 1924 godine. Od 1. aprila o.g. namješten je u našoj redakciji kao mjesečno plaćeni član redakcije. Kako se je g. Mironović posvetio novinarskoj ilustraciji i karikaturistici, može se smatrati, da mu je novinarstvo pravo zvanje...”

Osigurale su mu “Koprive”, znači, stalni posao i “vezali” ga za sebe.

Stjecajem okolnosti tako je Sergej Mironović postao i prvi stalno zaposleni autor stripova (naravno, i karikatura) u Hrvatskoj, ali i na cijelom prostoru tadašnje države.

Nije nevažno to što Mironoviću i ranije nije bilo strano izražavanje u formi stripa na stranicama “Kopriva”, čak i na naslovnici – u broju 51 za 2024. objavljena je njegova strip priča u četiri crteža političkog sadržaja “Boljševički bauk u Evropi i Radić”.

Neodoljiva privlačna reklama za četvrtu Mironovićevu knjigu.

Dileme nema: kada su kretali s “Maks i Maksićem” i „Koprivama“ i Verešu (kao *spiritus movensu*) i Mironoviću na umu je bio proto-strip „Maks i Moric“ („Max und Moritz“) Wilhelma Buscha. Uostalom, isti taj strip je bio inspiracija i Rudolpfu Dirksu za „Bim i Buma“ (u originalu „The Katzenjammer Kids“), nastalog još krajem XIX. stoljeća, koji je vrlo značajan za pozicioniranje stripa u njegovom pionirskom razdoblju u američkoj štampi.

Niti Mironović nije “skrivao” da je u samom nastanku „Maksa i Maksića“ bio „inspiriran“ njemačkim pretečom (naziv stripa je jedna vrsta replike naslovu „originala“; a tu je i sjajan Buschov portret kojeg je Mironović nacrtao 1932. i u popratnom tekstu naznačio povezanost njemačkog umjetnika i zagrebačkih vragolana).

Ali s obzirom na potpuno drugačiju formu (jedna strana – jedna zaokružena priča), po dramaturgiji, po likovima, po lokalnom koloritu, po aktualitetu priča u „realnom vremenu“ (tadašnjoj – „sadašnjici“) jasno da nema temelja za tezu da se tu radi tek o „kopiji“, niti da je riječ tek o „hrvatskoj verziji“ Maksa i Morica.

Podsticaj da se krene sa dječjim, šaljivim stripom u „Koprivama“ svakako su dali i tržišno uspješni projekti samog nakladnika („Vreš i drugovi“) - krajem 1924. objavili su nova izdanja knjiga „Maks i Moric: sedam šala i magareština dvaju tepčeta“ i „Krtica“, obje od Wilhelma Buscha.

„Maks i Moric“ su reklamirani s podnaslovom „sedam šala sa 100 slika“, sugeriralo se čitateljima da „kupe svojoj djeci za sv. Nikolu i Božić“ upravo tu knjigu, jer se radi o „knjizi kojoj se smiju mala i velika djeca, knjiga je lijepa i zabavna, a kraj toga djeluje odgojno i poučno“. I „može s jednakim užitkom da čita staro i mlado“. Za „Krticu“ se pak navodilo kako je „istog stila“, a „sadrži 4 šale i 67 najuspjelijih ilustracija za djecu“, te da je „štampana na dobrom papiru i providena lijepim i čvrstim omotom u boji“.

Naposlijetku, postojao je i strip o dječaku Ivanu i njegovim rantaplancima – američki strip „Winnie Winkle“ Martina Brannera, izlazio je u nedeljnom broju „Jutarnjeg lista“, a kojeg je „Tipografija“ objavljivala i u knjigama (albumima).

Naravno, „Maksa i Maksića“ teško da je moglo biti da nije bilo entuzijazma, pa i strasti Sergeja Mironovića!

Naslovne stranice treće (1929.) i četvrte (1936.) knjige-albuma „Maks i Maksić“.

ovim prostorima, „povratka“ više nije bilo. Startala je u umjetničkom (estetskom) smislu nepretenciozno, no – uvjereni smo – s „namjerom“ da u samim novinama i kulturi ostane – zauvijek.

Drugim riječima, nitko od „Maksa i Maksića“ nije ni očekivao da bude „velika“ umjetnost, znao je biti crtan rutinski, najvažnije je to što je od samih svojih početaka pa do kraja posjedovao sve medi-

Božić u Jugoslaviji

Baš je krivo zabasao
Božić, malo digne,
U birtinu gdje se lome
Križe i anđele.

Nije mama, Uroš veći,
Digne, do poroda,
Druga lutka mene smiči,
A i Slipe sada.

Ne smetaj nam, dišite dragi,
U ovome lipu,
Prevrtiti jurke greha
Uroša i Slipe.

Nije mama do Božića,
Drago dišite moje,
Kada, s' liberalizacijom
Krv a brodi.

Bleži dišite, Buzala ču,
Puna sam je glava,
Tvojičeta i poroda
Kralje Tomislava.

Daj mi, daj mi drvo, reče
Jugoslavac mali,
Makar ofnjam topla kuta
I upavam u štali!

U pionirskom razdoblju hrvatskog (i jugoslavenskog) stripa teme su bile vrlo „šarolike” - Mironovićovo ostvarenje iz „Kopriva” 1926.

jske „elemente” stripa i jezika stripa: i u crtežu i u scenarijima, ali i u svom tekstualnom dijelu – često u stihovima i u zagrebačkoj kajkavštini.

Danas je nepobitno kako se u slučaju „Maksa i Maksića” može govoriti ne samo kao o prvoj (što je i povijesni i kulturološki podatak *par excellence*), nego i kao o jednoj od najdužih strip-serija u sveukupnoj povijesti hrvatskog stripa – izlazila je devet godina u kontinuitetu.

„Maks i Maksić” bi – vjerujemo – potrajali i duže od tih devet godina (posljednji put strip je objavljen 2. ožujka 1934.), da Mironović u međuvremenu nije obolio.

Suradnju s „Koprivama”, Mironović je obnovio tek u ljeto 1936. godine, nije nastavio s „Maks i Maksićem”, nego je krenuo s novom strip-serijom „Štef i Štefek” (Štefek je majmun, jedan od „simbola” zagrebačkog zoološkog vrta)..

„Maks i Maksić” su sveukupno u „Koprivama” imali 456 susreta sa čitateljima. Strip je najprije tiskan u jednoj boji, kasnije je dodana i druga, pa i treća. Godine 1933. neko vrijeme strip se je objavljivao na posljednjoj, omotnoj stranici.

Svega jednom (u listopadu 1926.) se dogodilo da nije bilo novog nastavka, a umjesto stripa „Koprive” su na istom mjestu objavile nepotpisanu karikaturu (nismo sigurni da ju je nacrtao sam Mironović) pod naslovom „Maks i Maksić razočarani”, s „ironičnim” Maksovim objašnjenjem Maksiću: „Sigurno je (Mironović) mami krao pekmez, pa ga za kaznu nije pustila u štampariju.”

Štiklec: „Maks i Maksić” se u broju 24. za 1929. pojavio s tekstom u balončićima, ali to nije bio „isti taj strip”. Eksperiment nije uspio, očito su toga postali svjesni sam autor i urednik „Kopriva”, pa je odmah u slijedećem broju vraćen u staru formu – tri reda po dva crteža.

**ПУЋА И ЦАЛЕ КАО
ЛЕКАРИ**
(strip bez reči)

*Nepoznati Mironović
- strip bez riječi "Puća
i Cale" ("Ilustrovano
vreme", Beograd)*

Nije bilo lako Sergiju Mironoviću izdržati tjedni tempo u osmišljavanju novih nastavaka „Maksa i Maksića“. Za pretpostaviti je da je podosta scenarija i tekstova njegovih ruku djelo, ali zasigurno su se u pisanje uključivali i drugi suradnici (i urednici) „Kopriva“. U nekim dosadašnjim napisima posebno se kao autor tekstova za „Maksa i Maksića“ apostrofirao Ivo Pasarić, novinar i prevoditelj.

Isto se odnosi i na crtački dio posla - u slučaju da Mironović nije bio u mogućnosti nacrtati novi nastavak „uskakali“ su njegove kolege. Jedini koji se potpisivao bio je Petar Papp, ostali „ghost artisti“ nisu – za pretpostaviti je da se među njima nalazi i sam Slavko Vereš, svakako Andrija Maurović, čiji potpis nije trebao – toliko je karakterističan njegov stil da nema dileme kako je upravo on crtač osam strip-priča „Maks i Maksića“ (kako love zmije, kupuju lubenice, putuju Samoborcem, igraju šah...) objavljivanih u drugoj polovici 1933. i u prvom broju u 1934. godini.

Neke od strip-priča su unekoliko „morbidnog“ karaktera; pa danas u vrijeme svih mogućih „korektnosti“ strip poput „Maksa i Maksića“ je teško i - zamisliti!

Što se sadržajne strane „Maks i Maksića“ tiče, dvojica vragolana, više ili manje simpatična, kako kome, ali u svakom slučaju višljasto dovitljivi dečki – jednog se prepoznaje po karakterističnom čuperku, drugog po šilterici (kapi) – stalno svojim nestašlukom dovode do očajanja „žrtvu“ koju su uzeli za zub.

U devet godina izlaženja stripa ista (ili barem „slična“) sudbina je čekala ujaka Simu, tetu Mimu, susjede... Kao i ostale protagoniste „Maksa i Maksića“: učitelje, dimnjačare, vatrogasce, sladoledare, kavaliere, pekare, lovce, svećenike, trgovce, brijache, slikare, boksače, konduktore, mljekarice, Rome, razne životinje, nogometaše, fotografe, planinare, profesore, lađare, skijaše, piljarice, brijache, plivače, smetlare, seljake, zubare...

Nastavno: Maks i Maksić znali su se obračunati i s direktorom „Kopriva“, putovali su po svijetu (Bugarska, Turska, Kina, Afrika, Amerika, Sjeverni pol), vozili se Samoborcem, letjeli cepelinom, lovili su lisice, priključili se demonstracijama protiv vlade, maskirali se u Miki Maus, nisu pustili otići na Zagrebački Zbor, u novootvoreni zoološki vrt, okušavali su se u raznim sportovima, odlazili su na more, u cirkus, na skijanje, na Triglav, na rodlanje, organizirali su izbor za „Miss Save“, vozili se u automobilu, na svoj način proslavljali Uskrs, Svetog Nikolu, Božić, itd, itd.

Uostalom, naslov jedne strip-priče simbolično je autentičan za cijeli serijal – „Maks i Maksić spremaju nove psine“!

Spomenimo još kako su vrlo često „Maks i Maksić“ imali naglašeno „domaći“ karakter, po likovima („iz susjedstva“) i po ambijentu, često su se priče odnosile na recentne događaje... i kao takvog zasigurno ga se može smatrati i „ogledalom društva i vremena“ u kojem je nastao.

O omiljenosti „Maksa i Maksića“ najbolje svjedoči niz od čak četiri knjige, zapravo - u današnjem poimanju - albuma s Mironovićevim stripovima prethodno objavljenima u „Koprivama“.

Prvi album (kojeg, nažalost, nismo imali prilike vidjeti, njega u svojem fundusu nema Nacionalna i sveučilišna biblioteka Zagreb) je objavljen već u travnju 1926., uoči Uskrsa, kako bi se reklo u „rekordno brzom roku“, nepunih godinu dana od prve pojave stripa.

„Vanredno lijepo izdanje sa 32 vragolije Maksa i Maksića“, koje ima „krasan omot, mnogo slika“ i daje „mnogo veselja“ je tempirano za Uskrs, koji je te 1926. bio u prvom tjednu travnja. Namijenjen je bio djeci, kojoj se izdavanjem albuma njihova „želja – ispunila!“. Mogao se je kupiti po cijeni od 15 din. - „u svim boljim trafikama i knjižarama“, te „u Upravi Kopriva“.

Ujedno, to je prvi strip-album s originalnim, domaćim stripom. U Hrvatskoj, ali i u Jugoslaviji!

Druga knjiga „Nove pustolovine Maksa i Maksića“ je izašla u studenom 1928., a treća „Maks i Maksić: mali pustolovi“ u prosincu 1929.

U reklami je stajalo: „Što je to „Maks i Maksić“? To su u slikama prikazane pustolovine i doživljaji dvojice fakina (derana). Ako želite da se Vaša djeca vesele i smiju, onda im nemojte uskratiti taj užitak, i kupite im odmah „Maks i Maksića“. Dobije se druga i treća knjiga. Cijena po komadu din – 15.“

Četvrta (i posljednja) knjiga - album „Maks i Maksić: dva vragoljana“ se pred čitateljima pojavila u prosincu 1936. godine.

Do preciznih informacije o izlascima albuma „Maks i Maksić“ došli smo istražujući svako pojedino godište „Kopriva“, koje su ih, kao njihov izdavač, uredno najavljivale i reklamirale. Naime, u albumima nije bila naznačena godina izlaženja.

U „Koprivama“ u četiri uzastopna broja u 1936. (od 13. studenog do 4. prosinca), na posljednjoj stranici, izlazila je reklama (ili obavijest, kako već hoćete) sa slijedećom porukom: „Djeco! Upozorite svoje roditelje da izlazi 4. knjiga „Maks i Maksić“.

WILHELM BUSCH O 100 GODIŠNJICI.
— Ko bi to ikad mislio, da će se moja djeca zvati jedamput Maks i Maksić i da će biti rođeni — Zagrebački fakini — — —

Mironović je crtao i ilustracije za naslovne stranice knjiga.

Od broja 50 (od 11. prosinca) reklama je unekoliko promijenjena: „Djeco! Upozorite svoje roditelje da je izašla 4 knjiga „Maksa i Maksića“.

Navodimo to iz razloga što se u svim, apsolutno svim dosadašnjim tekstovima i studijama (s kojima smo upoznati), o autoru i tom njegovom strip-albumu netočno navodi da je objavljen 1937. godine.

Čak i uvaženi kolega, pokojni povjesničar stripa Rudi Aljinović najprije u „Strip reviji“ (2009.), a zatim i u monografiji „Kad je strip bio mlad“ (2012.) navodi 1937. kao godinu izdavanja tog četvrtog albuma, uz (isto netočan) dodatak „samo tjedan dana poslije autorove nenadane smrti“.

Nažalost, netočnih podataka u dostupnoj literaturi ima podosta i o drugim albumima „Maksa i Maksića“. Nalazimo ih i tamo gdje bi se to trebalo najmanje očekivati - u znanstvenim i istraživačkim tekstovima sveučilišnih profesora. Tako Franjo Dulibić u (po količini podataka - sjajnoj) monografiji „Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940. godine“ (objavljene 2009.) navodi da je prva knjiga „Maks i Maksić“ izašla 1924. – dakle godinu ranije od početka samog izlaženja stripa u „Koprivama“ (što je zapravo nemoguće), te da je druga knjiga objavljena 1929?!

Istim podatkom, kao i Dulibić, o izdavanju prve knjige „Maks i Maksić“ 1924. godine barataju Berislav Majhut i Štefka Batinić u svojoj (po količini podataka i ilustracija isto sjajnoj) znanstvenoj monografiji „Hrvatska slikovnica do 1945.“ (objavljene 2017.).

Među povjesničarima stripa, karikature i kunsthistoričarima (i nastavno-stripoljupcima) na ovim prostorima ime Sergeja Mironovića i njegova stripa „Maks i Maksić“ nije nepoznato.

Mironović je surađivao i s beogradskim izdavačima - dječji strip u Disneyevoj maniri za “Vreme” 1932.

Njima su se povremeno, u većoj ili manjoj mjeri (što je bio češći slučaj), na ovaj ili onaj način bavili (počesto u sklopu „većih cjelina“) i: Zdravko Zupan, Dubravko Horvatić, Slavko Draginčić, Rudi Aljinović, Frano Dulibić, Petar Radičević, Magdalena Medarić, Aleksa Vojinović, Vladimir Topolovački, Željko Mišak, Anđela Horvat, Zlatko Stanzer, Darko Macan, Mladen Novaković, Želimir Kosović, Veljko Krulčić, Irina Antanasijević, Željko Mišak, Ranka Rađenović, Nebojša Radić, Tatjana Puškadija – Ribkin, Berislav Majhut, Štefka Batinić ...

Za zabilježiti su „omaži“ koji su „Maksu i Maksicu“ i Mironoviću dati u „Istoriji jugoslovenskog stripa 1“ Draginčića i Zupana (iz 1986. godine), u leksikonu „Stripovi koje smo voleli“ Tamburića, Stefanovića i Zupana, zatim u monografiji „Kad je strip bio mlad“ Aljinovića i Novakovića (iz 2012.), Mišakovoj knjizi „Oglasna opsada maksimirske šumice“ (konkretno u poglavlju „Ti divni stihovi: rime u stripu i u šali“, iz 2015.), katalogu izložbe „Ruski strip Kraljevine Jugoslavije“ gđa. Antanasijević i Rađenović, u Zupanovom časopisu „Cepelin“ (naslovnica prvog broja), u Kosovićevom fanzinu „Plavi zabavnik“, te povremenim reprizama u „Strip reviji Večernjeg lista“...

U povremenim situacijama kad Mironović nije bio u mogućnosti, crtanje „Maksa i Maksića“ je preuzimao i - Andrija Maurović.

„Maks i Maksić“ izlagan je i na slijedećim izložbama stripa: „Strip u Hrvatskoj 1867. – 1985.“ (Zagreb, 1986), „Strip u Jugoslaviji 1986. – 1986.“ (Paris, 1986), „Ruski strip kraljevine Jugoslavije“ (Moskva, 2018), „Izgnanici bez svoje volje“ (Beograd, 2019)... Mironović je, spomenimo i, fragmentarno predstavljen na izložbi „Zagrebački strip 1935. – 1941.“ (Zagreb, 1985.).

Šteta je, međutim, što niti jedna od 50 epizoda dokumentarnog tv serijala „Strip u Hrvatskoj“ (autorice gdje Irene Jukić Pranjić) za nacionalnu televiziju nije bila posvećena Mironoviću, odnosno njegovom stripu.

Tri godine nakon Mironovićeve smrti došlo je do pokušaja obnove „Maksa i Maksića“, 1940. u „Novim Koprivama“, što je redakcija bila povjerila Filipu Vučniku i Božidaru Zadri, njihov trud nije sporan, ali „to“ više nije bilo „to“.

Doprinos Sergeja Mironovića stripu daleko je veći od samog „Maksa i Maksića“.

U „Koprivama“ je, od početaka svoje suradnje, od 1924. povremeno objavljivao stripove ili karikature u formi stripa, neki su izašli i na naslovnoj strani. Objavio je i niz stripova na duplerici (8-9 stranici lista): „Božić u Jugoslaviji“, „Veseli i žalosni pregled“, „Male priče iz velike Jugoslavije“ i brojne druge koji su znali biti političke ili društvene tematike, nikako ne zabavnog karaktera. Zanimljive su, recimo, table iz serije „Asocijacija misli“. Ukupno, u „Koprivama“ ima „ma-

Zaglavljia za dječje rubrike „Kopriva“ i beogradskog „Vremena“

Naslovnice "Kopriva" iz pera i kista Sergeja Mironovića.

terijala“ barem za još jedan, ako ne i za dva zasebna umjetnikova albuma.

U beogradskom “Vremenu” je, među ostalim, Mironović 1932. objavljivao u nastavcima strip “Doživljaji Miša Mike i majmuna Đoke”. Crtao je i strip “Puča i Cale” u stilu “Maksa i Maksića”.

Za “Koprive” je 1936. crtao strip “Štef i Štefek” (izlazio je na zadnjoj omotnoj stranici u boji, tekst isto u stihovima) – što je dosad bilo nepoznato, a krajem 1936. i u 1937. “Iz zoološkog vrta” (korišteni su još naslovi „U zoološkom vrtu“ i „Naš zoološki vrt“), kojeg možemo smatrati njegovim testamenarnim ostvarenjem.

Mironovića nalazimo i kao autora reklamnih stripova, ali i kao i crtača zaglavlja za pojedine rubrike u novinama (za “Dečju rubriku” beogradskog “Vremena”, za “Male Koprive”).

Sergej Mironović crtao je ilustracije i za naslovnice knjiga, poput “Na Zapadu ništa novo” Ericha Marie Remaequea, “Žena koja se ne zaboravlja” J. F. Kesslera, “Pesme i kipi o prezidentu Stipi” Milana Dragovoljca, „Ponoćni moral“ Maurice Dekobra. Ali, i za “Almanah Kopriva 1929.”.

Koilustrator (s Maurovićem) je knjige “Tajna svjetionika Sv. Luke” Fra-Ma-Fua (Franje Fuisa), koju je objavila redakcija “Kulise”. Autor je niza portreta znamenitih suvremenika objavljenih u “Koprivama”: Ivana Meštovića, Antonije Kulčar Tonke, Krešimira Kovačića ...

Pomalo djeluje nevjerovatno, ali je istinito - Sergej Mironović je i pisao pripovijetke i novele s različitom tematikom, od humoreski do animalističke književnosti, zatim one vezane za njegovu prvu domovinu Rusiju. Objavljivao ih je, počev od 1932. godine u ilustriranom listu “Kulisa”, ujedno je za njih crtao i ilustracije: “Kapetan careve garde”, “Zvjerokradice”, “Krvava noćna drama u šumi”, “Oklada sa sablastima”, “Jedanaesti metar”, “Pitanja iz mrtvih usta”, “Pod britvom luđaka”, “Konac Sherlocka Holmesa”, “Oproštenje”, “Zagrebački janjičari”, “Otrovne životinje” i druge.

Očito, bio je umjetnik renesansnog karaktera!

U jednom od dokumenata koje je vlastoručno pisao (30-ih godina), Mironović navodi da je surađivao s „oko 25 listova“, iz čega ne možemo ne zaključiti da je možda bio i najtraženiji domaći karikaturist svoga vremena. Neki od listova, s kojima je surađivao, su i: “Reč”, “Pilule”, “Interesantni list”, “Male novine”, “Novosti”, „Peckalo“, “Bankarstvo”, “Ošišani jež”, “Kulisa”, “Dječje novine”, “Gnjavator”, “Okovani Jazavac”, pa i londonski “The Patriot”, pariški “Figaro”, više ruskih listova...

Plakat izložbe kojom se obilježava stoti rođendan “Maksa i Maksića” i hrvatskog stripa (Galerija Kraluš, voditelja Marijana Grakalića, Zelina, travanj/svibanj 2025.)

Dakle, nije Sergej Mironović bio duže od jednog desetljeća samo zaštitni znak „Kopriva“ (uz Maurovića, autor je najvećeg broja karikatura objavljenih na naslovnoj stranici tjednika), nego je bio karikaturist evropskog ranga.

Premинуo je 9. studenog 1937. u Bolnici sestara milosrdnica (gdje se liječio od „gnojne upale pluća“) na Vinogradskoj cesti. Sahrnjen je dva dana kasnije na groblju Mirogoj. Na sprovod mu je došao zagrebački novinarski „crème de la crem“ i brojni pripadnici ruske zajednice.

Njegov odlazak u „bolja prisjećanja“ popratili su razni listovi: zagrebačke „Novosti“, beogradsko „Vreme“, posebice su mu je dirljiv oproštaj priredile same „Koprive“ iz pera Slavka Vereša, ali i pjesmom „Našem dragom mrtvom Sergeju“ njegova prijatelja Milana Dragovoljca – Žmigavca.

Vereš tako piše: *„Tebe je naša javnost poznavala samo po raznim liliputancima ili divovima, koji su izlazili iz tvoga majstorskog crtačkog pera i kojima se svijet smijao. Manje ili nikako poznavali su tvoju blagu rusku dušu i čednost koja je već graničila sa samoomalovažavanjem... U eri slobode smijeha, u herojsko doba „Kopriva“, gdje smo proročki nagoviještali ono, što se kasnije stvarno i dogodilo, preštamovali i citirali su nas u najvećim narodima Evrope; kroz „Koprive“ čitala nas je i Azija, npr. Japan...“*

I zaključuje: *„Tebi, Mironoviću, davali su povjerenje čitatelji, a to je ujedno i najbolja diploma, za kojom svaki javni radnik teži. Međutim, mušćava smrt prekinula je tvoje pero i tvoj kist, ali neće prekinuti naše sjećanja na tebe, koji si bio ne samo odličan posmatrač i crtač ljudskih slabosti, već odličan drug i prijatelj, a nadasve bio si čovjek.“*

Mironovićevo grobno mjesto nalazilo se na odjelu GI, polje 121, razred II, broj groba 15.

Međutim, 60-ih godina „uslijed neplaćanja godišnje grobne naknade ekshumiran je u zajedničku kosturnicu na groblju Mirogoj“.

Tužan, pretužan „the end“ za „duhovitog čovjeka, rođenog humoriste, sjajnog kozera, koji je nasmijavao do suza“, „dobrog, odanog i iskrenog druga i čovjeka“, „čednog i skromnog“, „koji je volio povučen privatan život“, „a nalazio je radosti u lovu, planinarenju, mačevanju, fotografiji“ - kako je za Mironovića napisao Nikola Smolčić.

I koji je „Maksom i Maksićem“ postavio temelje za sve ono što će se događati u hrvatskom i jugoslavenskom stripu u godinama i desetljećima koje su slijedili, što je u konačnici dovelo do punog „stoljeća stripa“.

VELJKO KRULČIĆ

Rođen 1962. u Puli, novinar i publicist. Živi i radi u Zagrebu.

Važan dio njegova rada je popularizacija stripa, piše o njemu, uređuje strip-knjige, priređuje tematske i samostalne izložbe u Hrvatskoj i u inozemstvu, piše scenarije za dokumentarne filmove o stripu i stripašima, sudjeluje na festivalima, okruglim stolovima, drži predavanja. Posebno se bavi poviješću hrvatskog stripa, crtačima, scenaristima, urednicima, revijama i junacima.

Autor je više strip-monografija i spomenara („Hrvatski poslijeratni strip“, „Maurović“, „Put u obećanu zemlju“...). U svojstvu priređivača i urednika pripremio je brojne albume i knjige stripa domaćih autora (Maurovića, Dragića, Bekera, Dovnikovića, Neugebauera, Gotovca, Vukotića, Lordanića, Kinerta, gdje Klakočara i Ostoića, Zimonića, Delača), sada i Sergeja Marironovića.

Maks i Maksić kao ribari

— Uh, Maksiću, da nam je kako uke-
bati one ribice!

— Čekaj Maks, da vidiš samo, kako
će ova košara staroga preplašiti.

— Sretan put, stara košaro!

— Gledaj, gledaj, već ju ima!

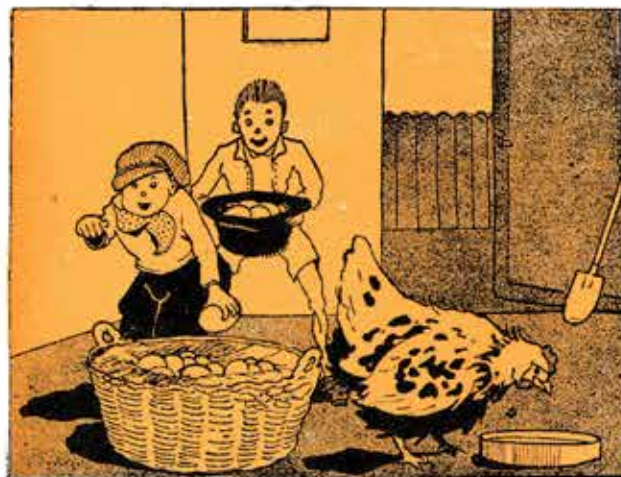

— Za boga... to je vodeni duh!...

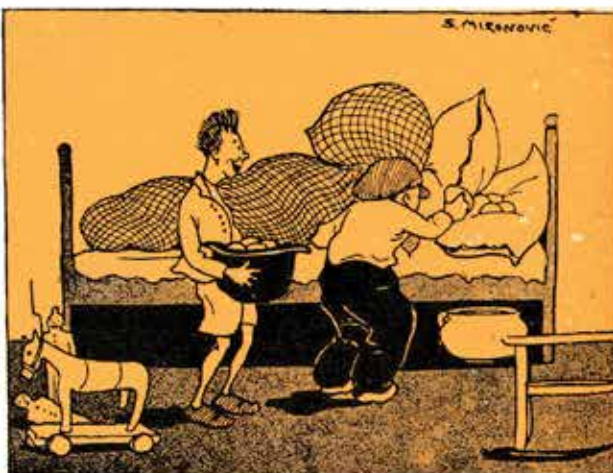

— Živio Maksić, živile ribice!

Maks i Maksićeva pisanica

Maks i Maksić tepci mali
Kokoši su jaja krali

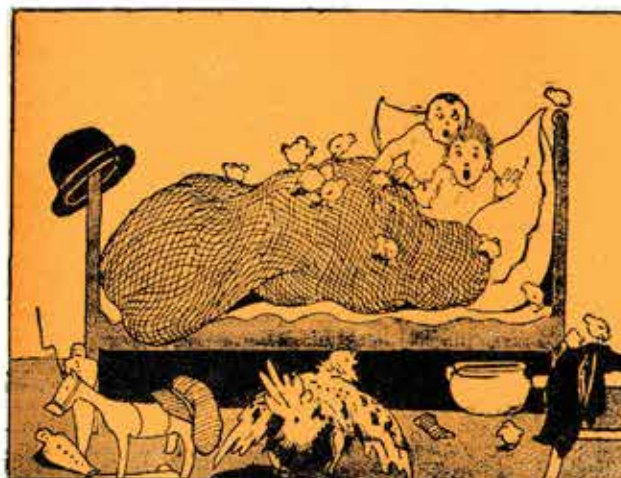
Skrili ih u krevet sebi
Mama da ih našla ne bi.

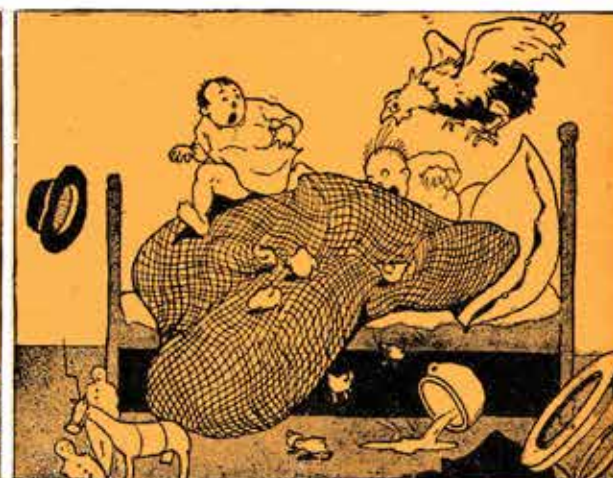
Pa se smiju, šire lice.
Što će imat pisanice.

Kad su oni tvrdo spali,
Pilići se valit stali.

Kad ih čula stara koka,
Doletjela u tri skoka.

Išarala tepcom lice
Poput kakve pisanice

Maksić je nadrljao

— Joj Maks, gledaj - krasnog odojčića.

— Pst, sveži ga, da kumek ne čuje.

— Živio kume... vaš odojak zna letjeti!

— Ha, tepec jeden, sad bum tebe prodal' namesto odojka.

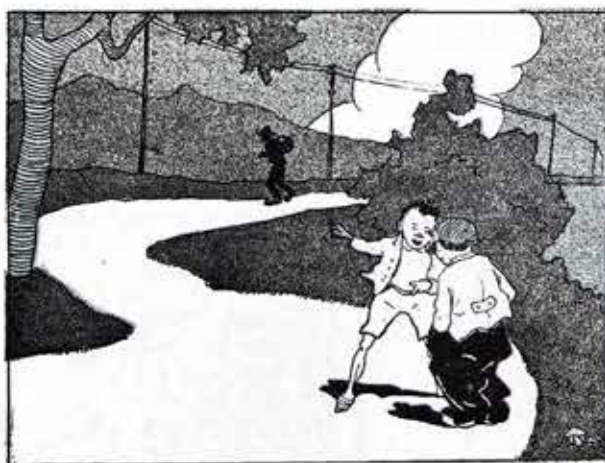

— Joj nemojte kume, nemojte!

— Kume, dragi kume, evo vam pajceka, pustite Maksića!

Maks i Maksić nasanjkali cigana

Daj Maksić onu staru novčarku, koju smo jučer našli!

Čvrsto ju veži... pa da vidiš kako ćemo ciga nasamariti.

Dobro sakri prašinom uzicu.

Cigo ju hoće uzeti... Maks, potegni!

Puf!... leti zrakom začarena novčarka.

Živio! Sad imamo i cigansku lulu!

Maks, Maksić i hruštevi

- Čuješ Maksiću, šta ćemo s tolikim hruštevima?

- Šta? Kad vidim ujaka, kako drijema. onda se sjećam Maks i Morica i njegovih hrušteva.

- Pst! Pazi, da ujaka ne probudiš!

- Idu, gledaj, idu ...

- Pfuj, kakova je to svinjarija!

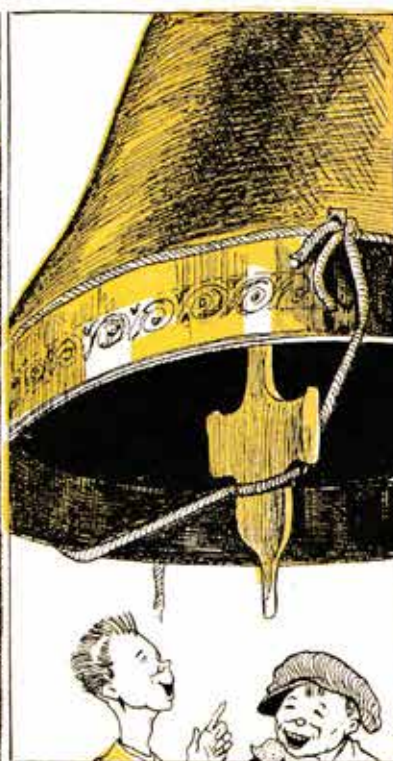
Maks i Maksić u tornju

- Vidjet ćeš, da danas u ovom tornju ne će zvoniti podne

- Svezat ćemo bat za zvono, a zvonar ga neka onda njiše koliko hoće.

- Gledaj, gledaj! Njiše se, a ne može zvoniti.

- Za boga miloga, kaj sem gluh. Niš ne čujem zvoniti.

- Za pet ran božjih, zbilja sem gluh. Niš ne čujem...

- Fala bogu velečasni, da i oni niš ne čujeju! Onda zbilja nis gluh... ali nam je negdo zvona fkral!

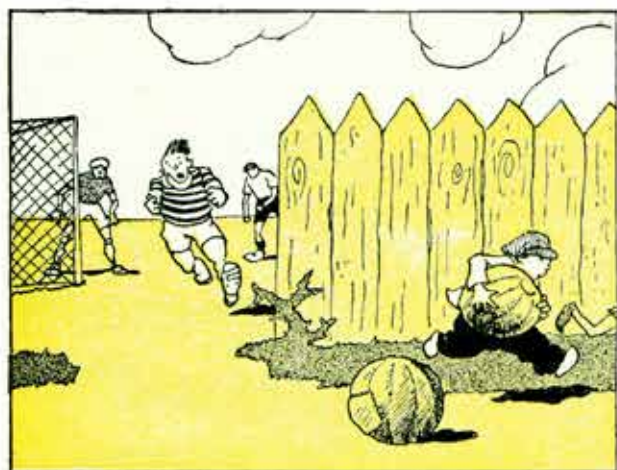
Maks, Maksić i nogometaši

- Da vidiš Maks parade s ovom vodenom loptom

- Evo vidiš !

- Evo ih bježi !

- Hm, kako je ta lopta postal ne-kako teška.

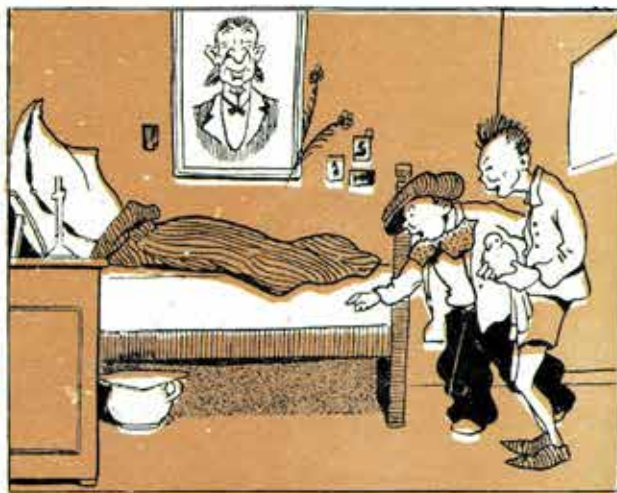

Bum! ... Pljusk...

Maks, Maksić i golub

— Čuješ Maksiću, što ćemo sa ovim golubom, što smo ga ulovili?

— Metnut ćemo ga u tetinu šalicu, pa da vidiš veselja!

— Tako! A sad pokri šalicu, da golub ne odleti!

— A ha haaa! Baš mi se nekako neobično danas zijeva.

— Aaa joj!...

Brrrrr!!!...

Maks i Maksić opet prevarili cigana

— Tu su juče zakopali šarka.
Ajd' da cigu prevarimo Marka!

— Kume Marko, nešto lijepa znamo,
Prase vam je zakopano tamo.

— Hvala djeco, svakom dinar evo,
Bradu mastit sinak moj će Stevo.

— Žurno Mara, žurno Stevo, Rade,
Da nam prase tkogod ne ukrade.

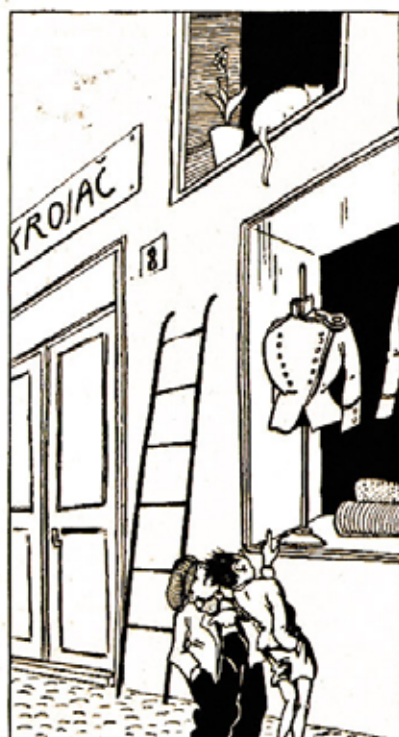

— Što to prase jesti će se slasno,
Zar ne, Maro, što miriši krasno!

— Ajme, djeco, prevariše Marka,
Mjesto svinje prodaše nam šarka!

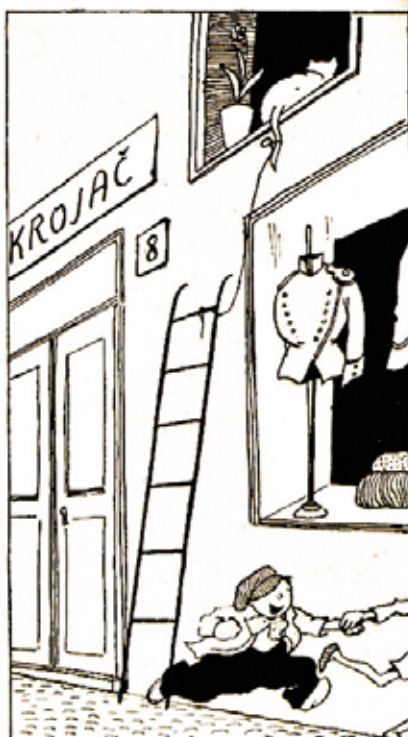
Maks, Maksić, dimnjačar i mačka

Tu su ljestve dimnjačara,
Gore spava mačka stara.

Maks i Maksić, tepci mali,
Mački rep su vezati stali.

Vrpca rep i ljestve veže,
Vragoljani mali bježe.

Evo, evo dimnjačara!
Mirno spava mačka stara.

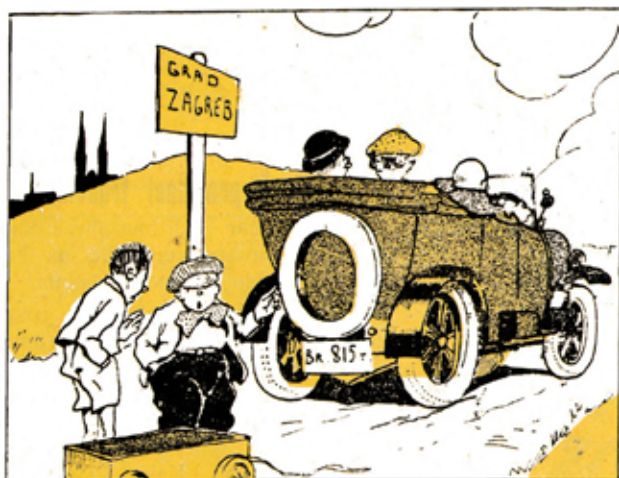

Buka, bruka, sve se ruši,
Čovjek mora da ogлуši.

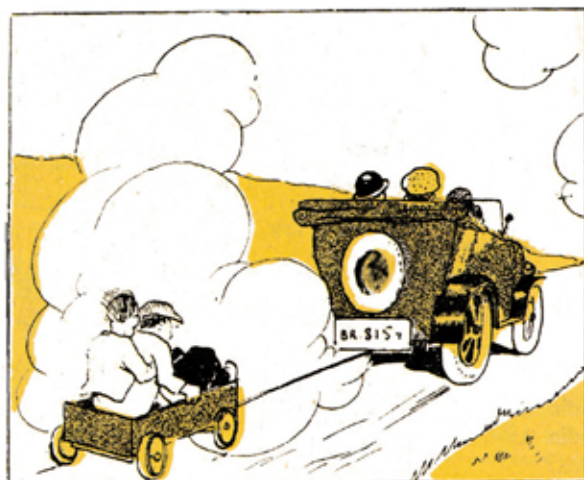

Mačka grebe dimnjačara,
Krojač viče, grdi, kara.

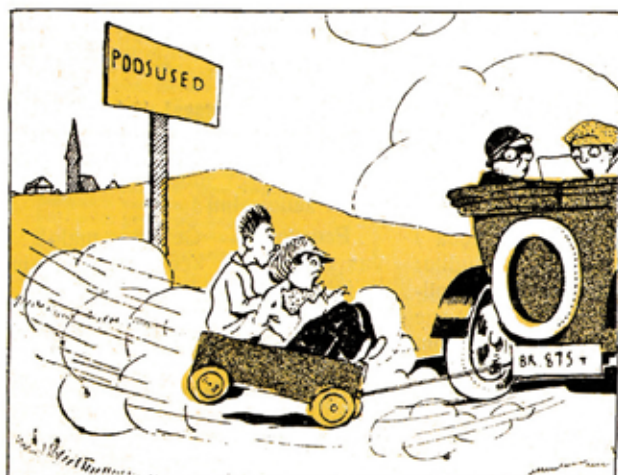
Maks i Maksić na neželjenom izletu

Maks i Maksić, dečki smjeli
Jedom su se voziti htjeli!

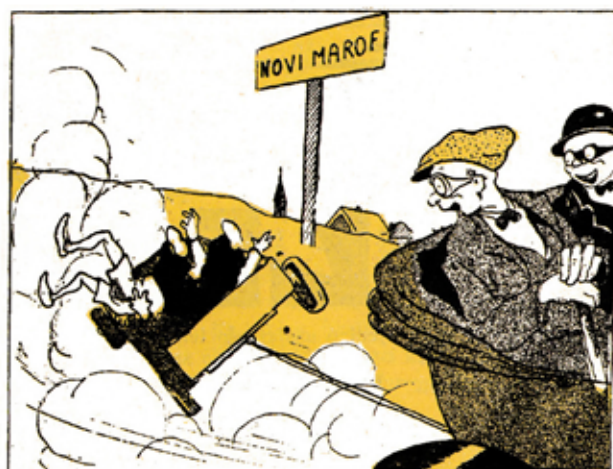
Privezali kola svoja
Baš za auto, majko moja!

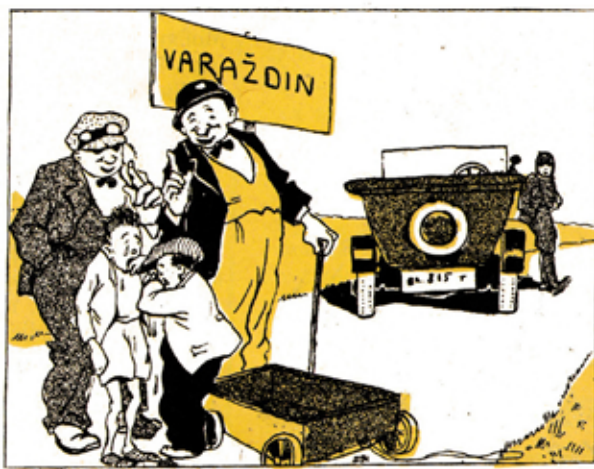
Već Podsused?! ajme, jao!
Divlji auto nije stao.

Eto Zabok! auto skače,
Maksić cvili, a Maks plače.

Novimarov selo tu je,
Šofer tjera, kola bruje.

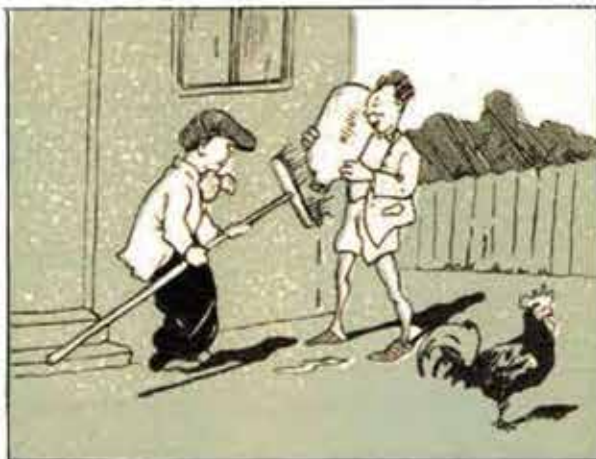

Divlja vožnja, ko u kinu,
Svršila u Varaždinu!

Maks, Maksić i čarobna voda

Ovom vodom može tko se
Njemu, vele, rastu kose.

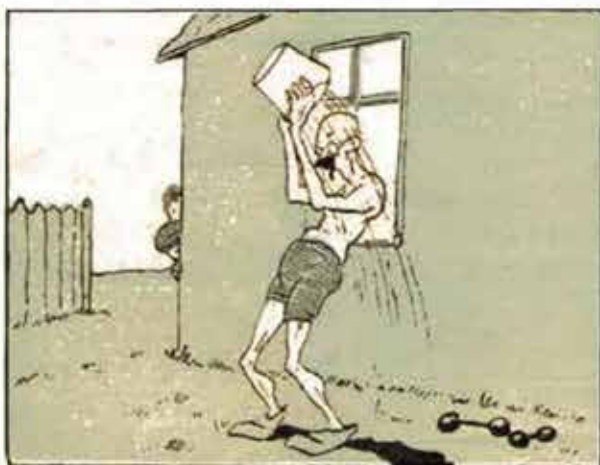
Da vidimo kefu ovu
Hoće i' dobit kosu novu!

Zbilja voda to je prava,
Kefa raste kao trava!

U jutarnju vodu tati
Ove vode ćemo dati,

Prije, nego se odijeva,
Tata vodom se polijeva.

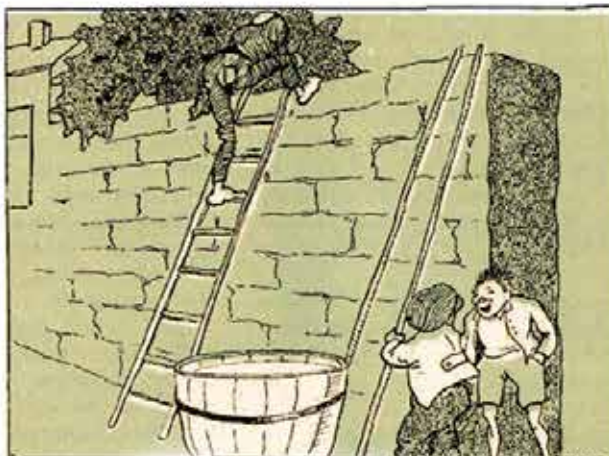

I dosta, tate tijelo,
Kosom je obraslo cijelo!

Maks i Maksić kaznili kradljivca

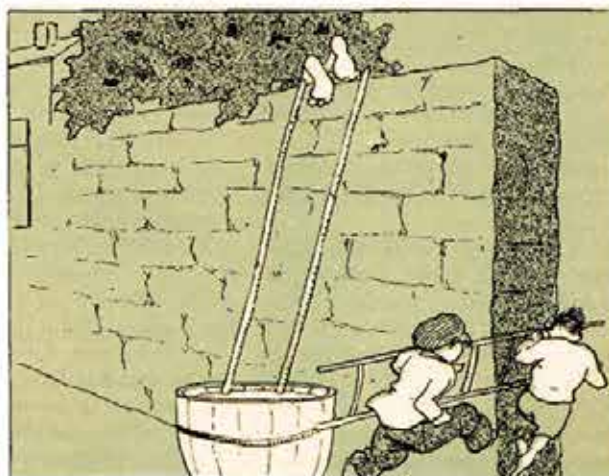
Što to ovaj gleda tako?
Trešnje vabe ga dakako!

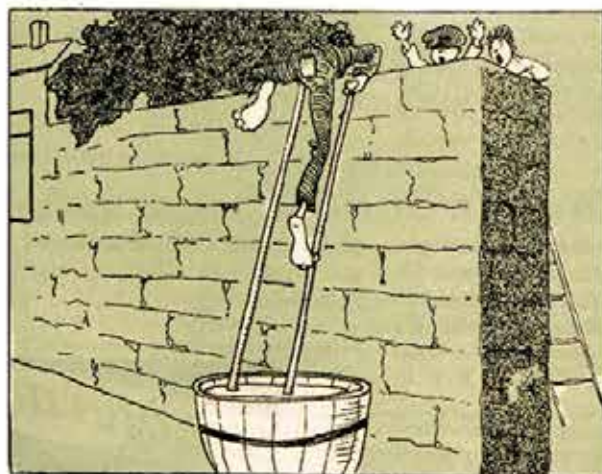
Kad su ljestve baš već tude,
Zašto slatko da ne bude!

Kad su pruta dva već tude,
Zašto šale da ne bude!

Slijepe ljestve, badanj vode,
Trešnje zoblje tatski rode.

Viču dečki: dršće tata!
A tat hitro ljestve hvata...

Pljusk! — u vodu hladnu pade...
Teško svakom, koji krade!

Maks, Maksić i sjeverni pol

Evo nama eroplana,
Na polu smo za dva dana!

Dalek put je preko mora,
Eroplan se hranit mora!

Iš!... polete eroplani,
Prema polu, hladnoj strani.

Nu eroplan ko da ne će
Prema polu da se kreće.

Već za vrijeme jedno kratko
Spustiše se oba glatko.

Pol sjeverni pun je blata,
Što će reći mama, tata?!

Maks, Maksić i slonova osveta

Škulju režu tepci mali,
Da bi slona ugledali.

Al' cirkuski jedan sluga
Bičem mlati oba druga.

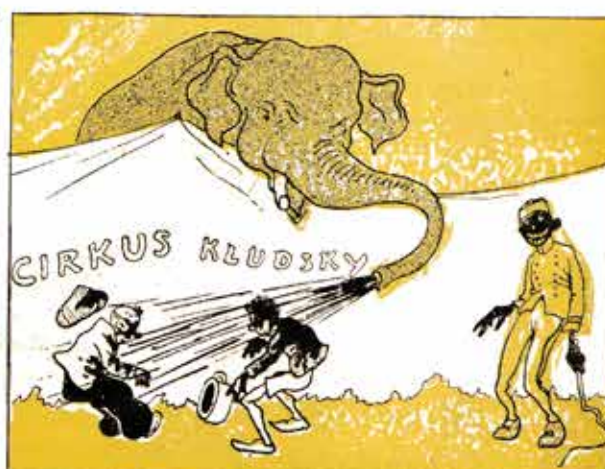
Maks i Maksić jako prijete
Sluzi će se da osvete.

Ne će oni mnogo snovat,
Tintom slona će otrovat.

Sve to ide sasvim glatko,
Tintu pije slon baš slatko.

Ali jao! što slon šmrca,
Tintom gadno on ih štrca.

Maks, Maksić i ujak Sima

Na stolici, kraj novina
Zaspao je ujak Sima.

Slatko spava on u hladu
Dok novine njemu krađu.

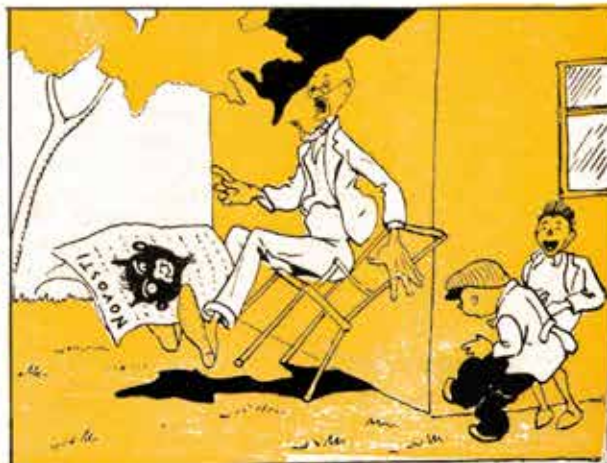
Po novini ugljem pišu,
Čudnu neku zvjerku rišu.

Uspjela je slika njima,
Priznat će i ujak Sima.

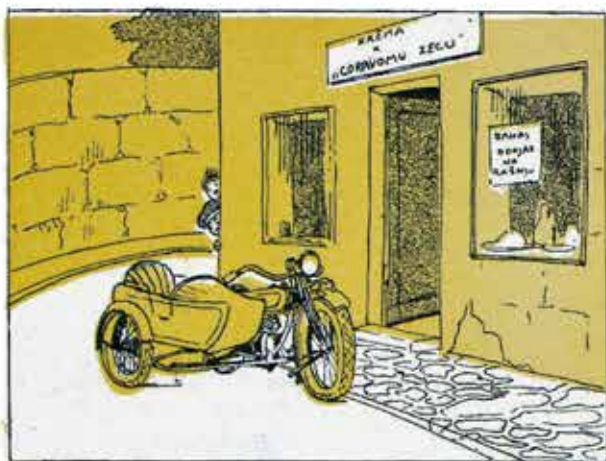

Na svom mjestu je novina,
Već se budi ujak Sima.

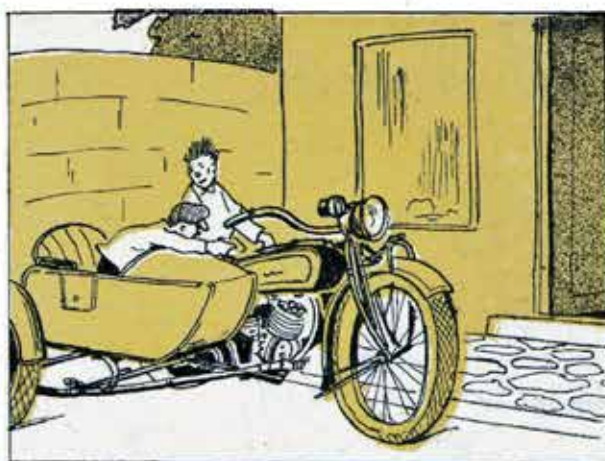

Šta to vide moje oči!
Krikne ujak, divlje skoči.

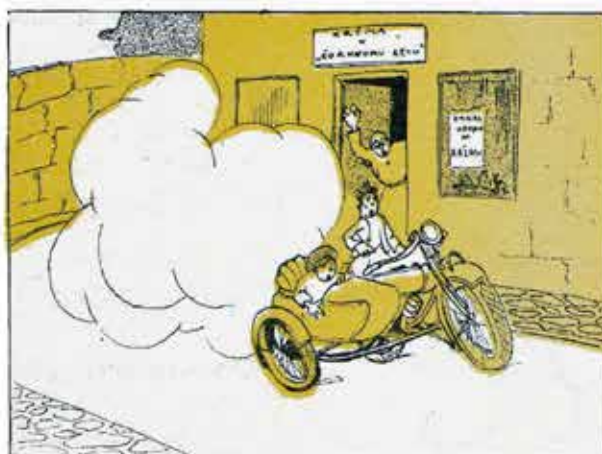
Maks i Maksić u nevolji

Na ulici kotač drema
A šofera nigdje nema

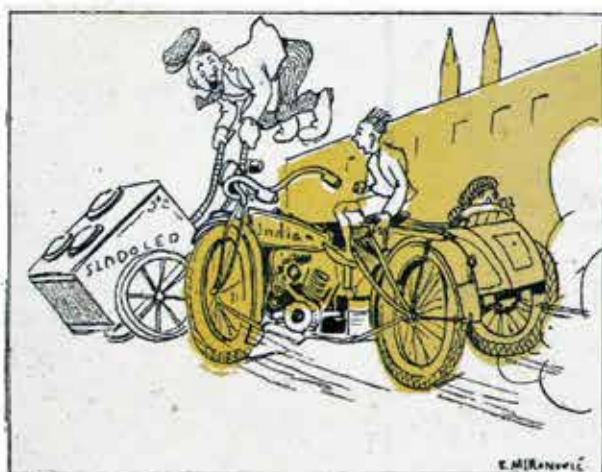
Maks i Maksić u nj' su sjeli,
Vozit oni bi se htjeli.

Nešto zvrču, kotač leti,
Smiluj im se, bože sveti!

Baš su bili sreće lude,
Gazili su djecu, ljude.

Srušili su jednog vola,
Sladoledska k tomu kola!

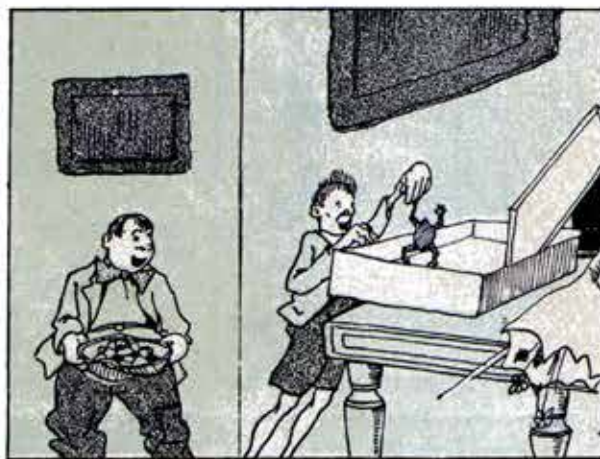

U izlog su jedan trkli,
U stražarske ruke frkli.

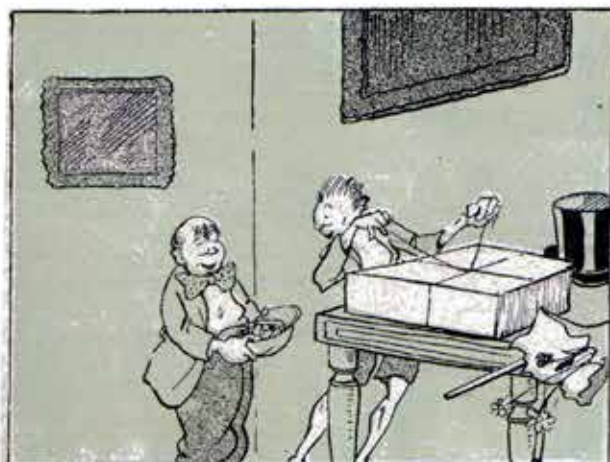
Maks, Maksić i tetin imendan

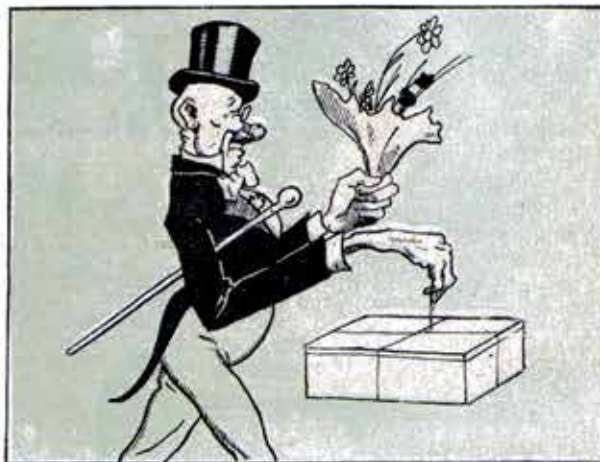
God će slaviti tetka Mima,
Dare sprema njen Sima.

Nemaš draga teto sreću,
U dare ti žabu meću.

Što će biti to parada,
Ostat nam će čokolada.

Ujak Sima rano hita,
Teti Mimi da čestita.

Radosna je tetka Mima,
Jer joj nosi dare Sima.

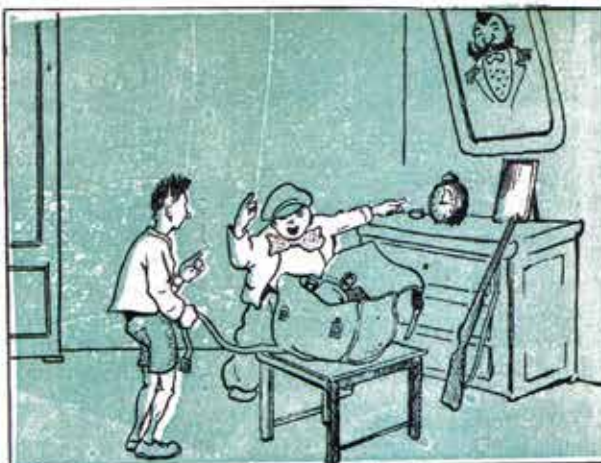

Ali jao, dar taj skače,
Ujak grdi, teta plače.

Maks i Maksić spasli zeca

Torbu sprema ujak Sima
U lov ići sutra ima

Maks i Maksić to su znali
I šalu su spremat stali.

Budilica u torbaku
Zvoniti će ujutro jako.

Lakim krokom ujak šeće
U lov ranom zorom kreće.

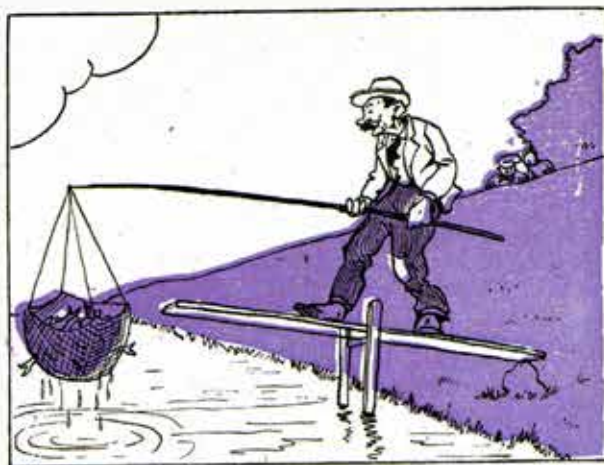

Spazi zeca, ujak cilja
Pas se liže sve od milja.

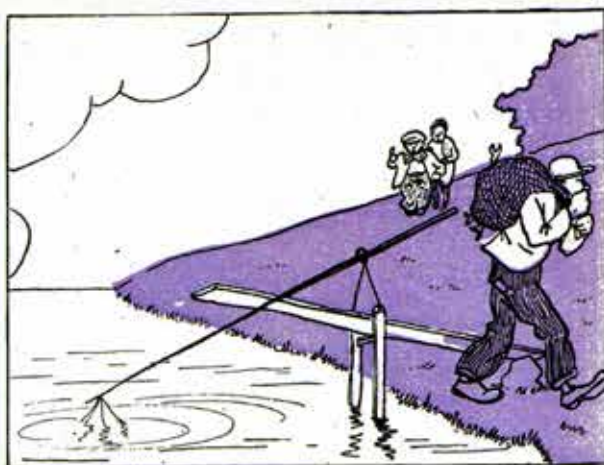

Brrrr...! zabruja budilica
Ode zeko, hitra ptica!

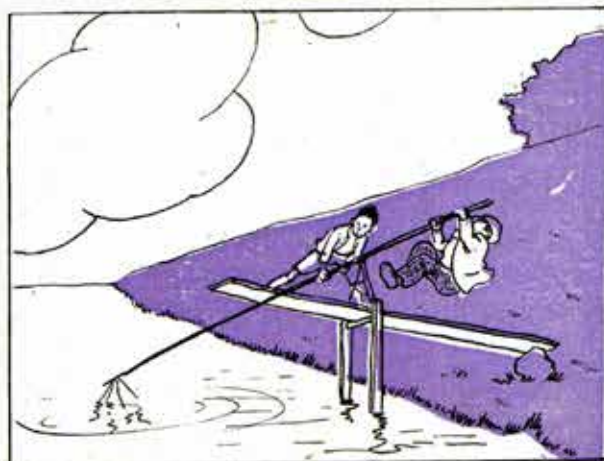
Maks i Maksić -- pokisli ribari

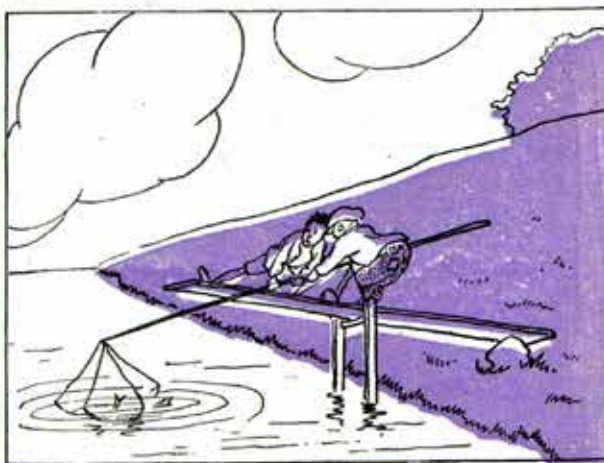
Danas imam dobru sreću,
Eto riba punu vreću.

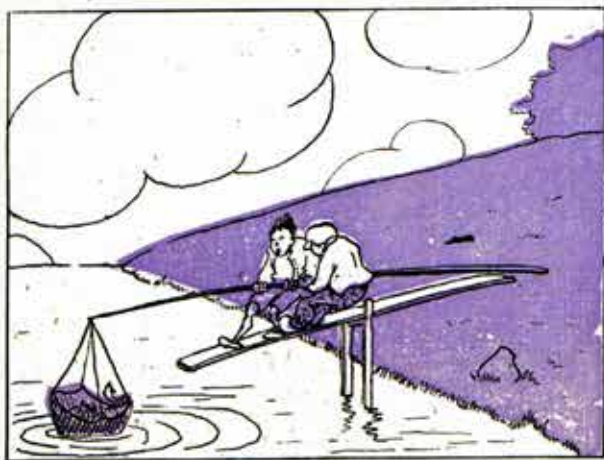
Nosi ribar ribu svježu
A u vodi pušta mrežu.

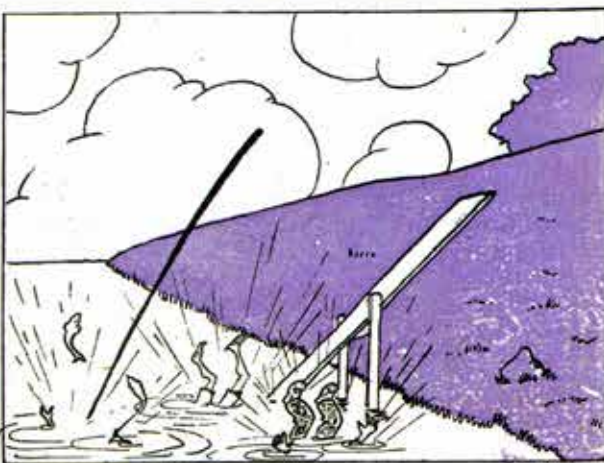
Maks i Maksić, dečki smjeli
Baš bi ribe jesti hijeli.

Dižu mrežu, baš se znoje
I u mreži ribe broje.

A joj, Maksić, šta to praska?
Prevagnula nam se daska!

I ribari naši mali
Pljusk... u vodu baš su pali.

Maks i Maksić stara mazala

Maks i Maksić su veseljem
Klupu mažu nekim keljem.

Čovjek jedan na nju sjeda
Sa klupe se skinut ne da.

Prestrašen se čovjek diže,
Al' i klupa za njim gmiže.

Bježi čovjek, ruši ljude,
Koji svemu tom se čude.

U tramvaj ti jadnik bježi,
Al' konduker na njeg reži.

A kod kuće, to se znade,
Mnogo bilo je parade.

Maks, Maksić i izlet ujaka Sime

Spavat ide ujak Sime,
Rano dići on se ima.

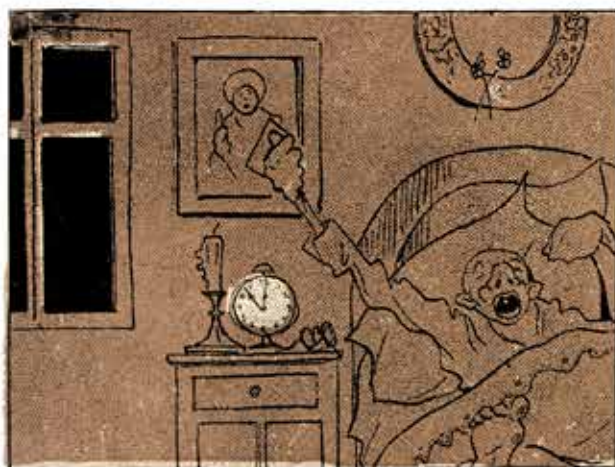
Sutra ide on na Sljeme,
Jer prekrasno baš je vrijeme.

Maks i Maksić to su znali,
I psinu mu spremat stali.

Čitav prozor, sa okvirom.
Zalijepili su papirom.

Proteže se ujak, zijeva,
Čudi se, što sunca nema.

Gurne prozor, krikne: »Djavo!
Zar do podne ja sam spavo!?

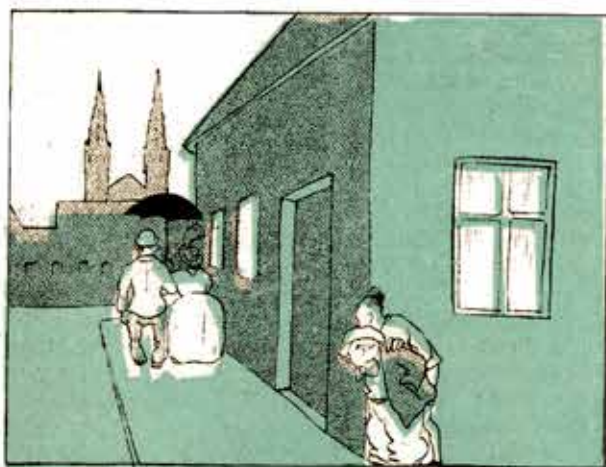
Maks i Maksić u stupici

Gledaj stari tu paradu.
Maks i Maksić pekmez krađu.

Lijepkom ujak boce maže.
Pri tom teta mu pomaže.

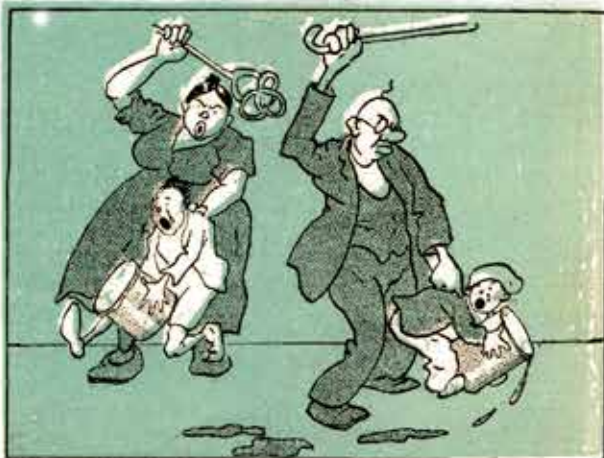
Na večernju ide Mima.
S njom takodjer ujak Sima.

Gledaj, Maksić, teta Mima
Opet friški pekmez ima!

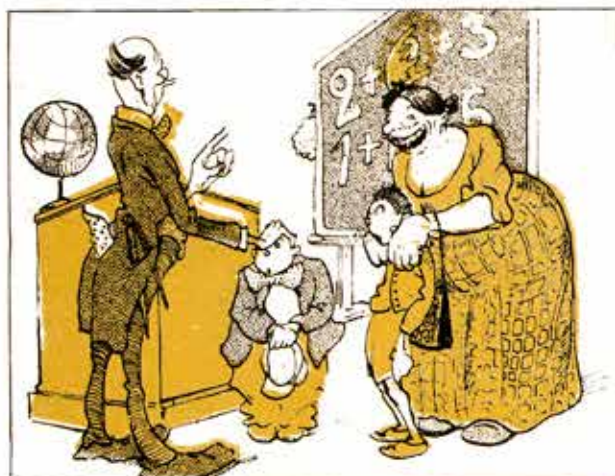

Ajme, mamo, ah, nesreće,
Odljepit se ruka ne će!

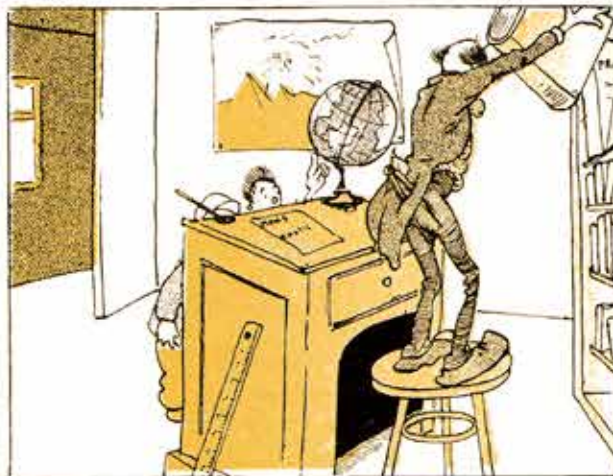

Konac cijele te parade
Bašina vam pričat znade.

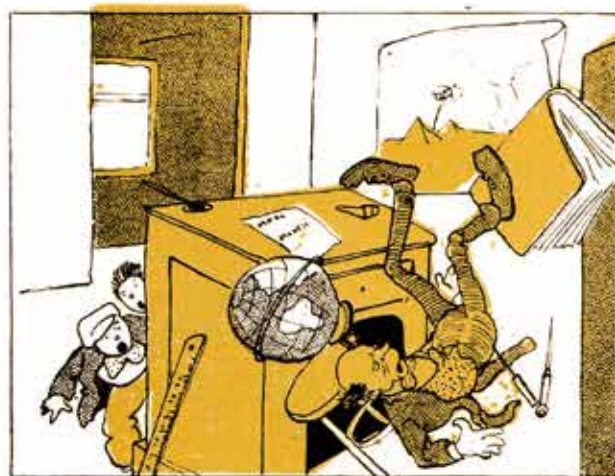
Maks i Maksić u školi

Njihov učo, ujak Sima,
U školu ih rado prima

Al' im nešto ne da mira,
Njihov nos vam u sve dira.

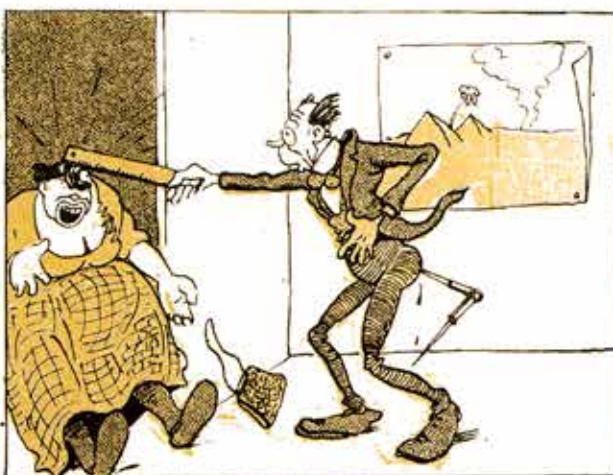
Dok na koncu kao klada,
Na pod jadni učo pada.

Bježe oni, gadi mali,
I smiju se svojoj šali.

No učo ih čeka, pazi,
Toljagom će da ih mazi.

Kakova je to galama?
Bum! ... po glavi dobi mama.

Maks, Maksić i pijančev ključ

Gledaj Maksić onog tamo,
Kako leži pijan samo!

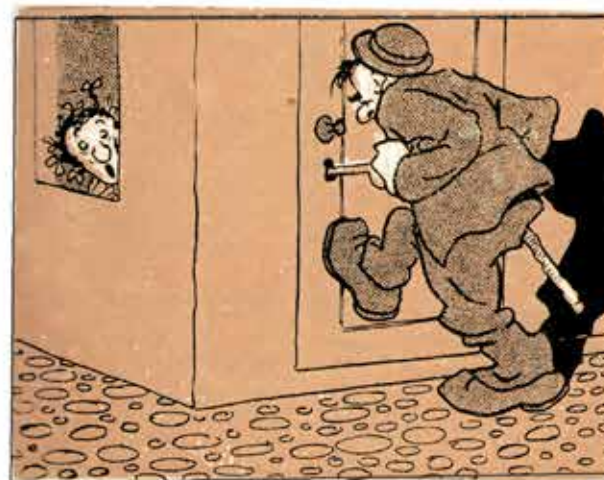
Pile njegov ključ od vrati
I puštaju gosta spati.

U žep ključ mu skvaren meću
Da mu bude na nesreću.

Teško, tromo on se diže
Ljut, što dom mu nije bliže.

Ključ u bravi bijesno kreće,
Al otvarat ključ mu ne će.

Sva ta buka sa darmarom
Svršila je sa stražarom.

Maks, Maksić i kumovo groždje

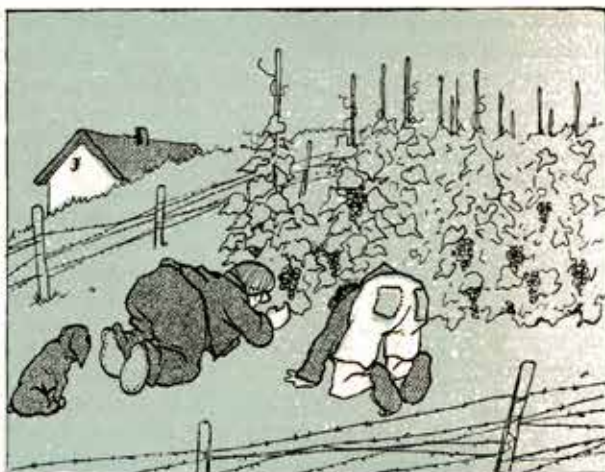
Gleč, fakini groždje kradu,
Oblizal im jarec bradu!

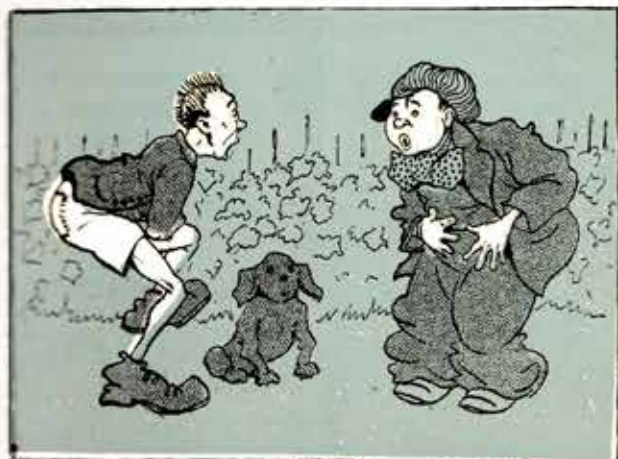
Kad u veče bude tmica,
kum sapunom groždje šprica.

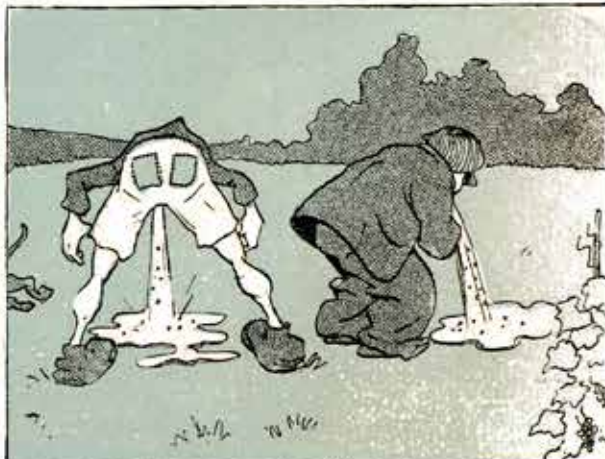
Gledaj Maksić, kuma nema,
Doma on ti sada drema.

I tihano mali tati
Počeli su groždje brati.

Maksić, mene nešto muči,
I trbuh mi hoće pući.

Baš po turski oba plinju,
Kada tuđe ne poštuju.

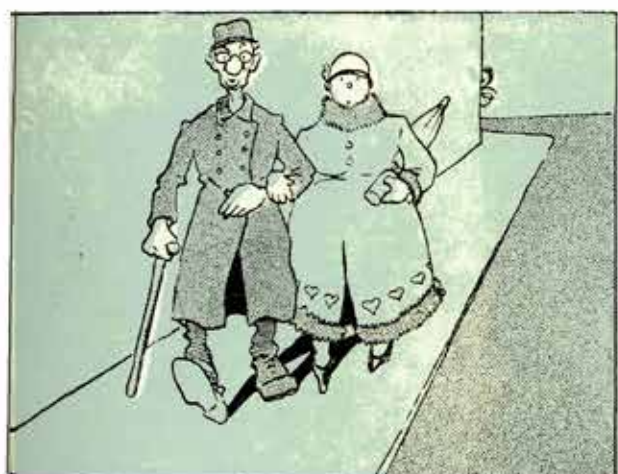
Maks, Maksić, Sima, Mima i safalada

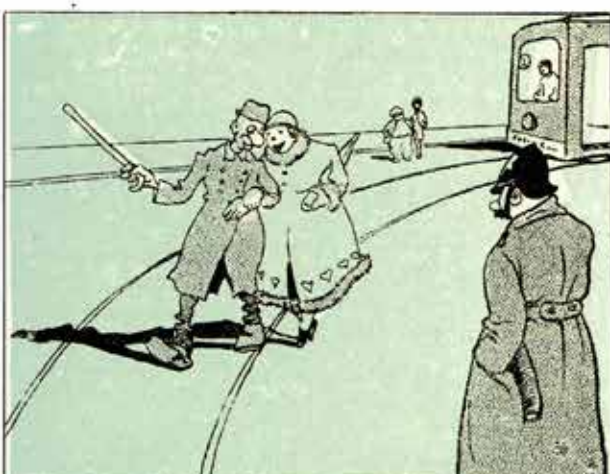
Izlog gleda teta Mima,
S njom dakako ujak Sima.

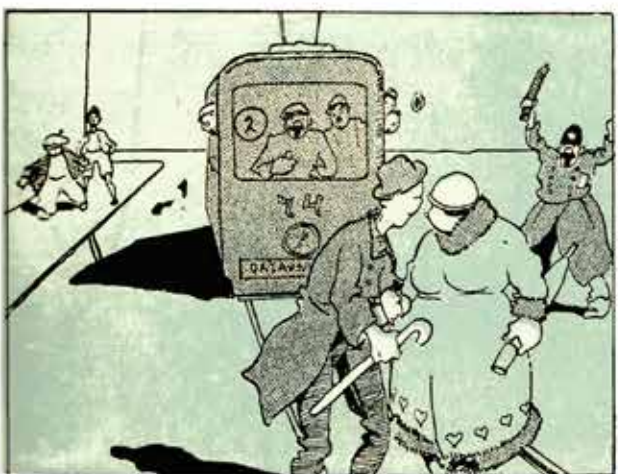
Zihericom, tepci mali,
Kapute im vezat stali.

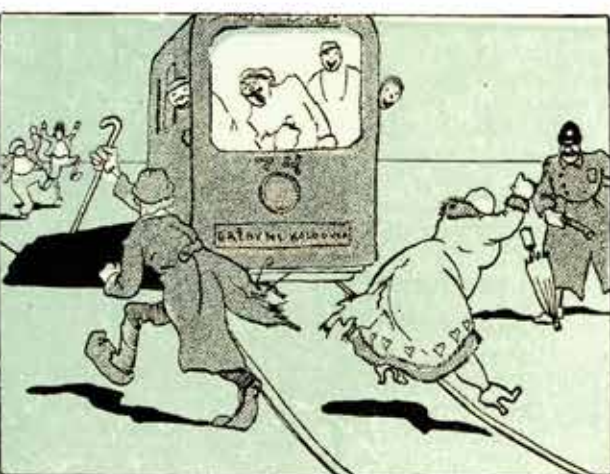
Idu dalje, ujak glasno.
Safaladu hvali masnu.

Teta pako šunku hvali,
Jer kobasi su joj mali.

Al na jednoć ujak spazi:
Tramvaj hoće da ih zgazi.

Bjež u stranu!... kaput strada,
Svem je kriva safalada...

Maks, Maksić i alvadžija

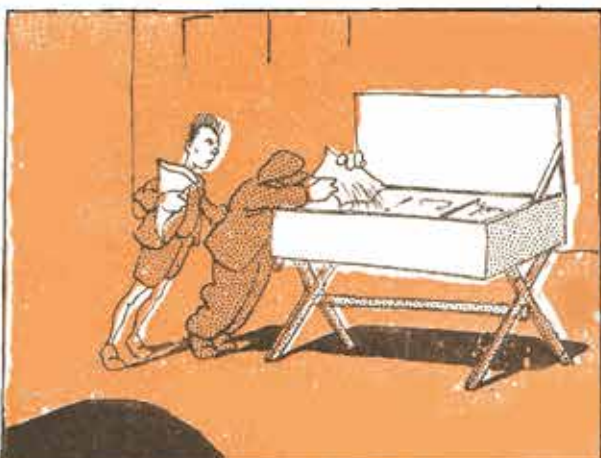
Mujo s Mujom razgovara,
Maks i Maksić prave kvara.

Šup!... zaori pljuska ljuta,
Maks i Maksić suze guta.

Muju tjera nužda neka,
Jedva Maksić na to čeka.

Onda oni, brže — bolje.
Muji alvu solju sole.

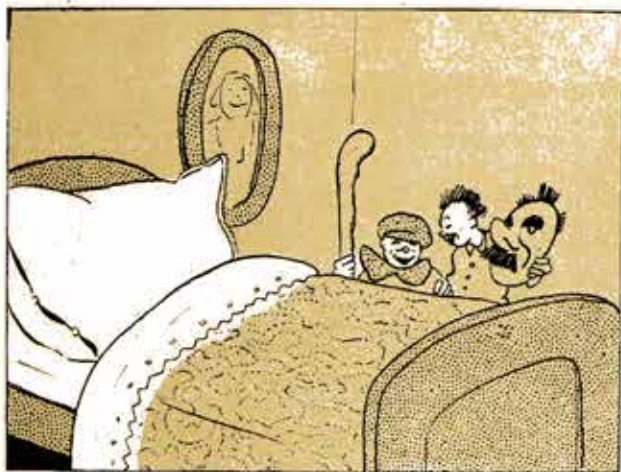

Slanu alvu kupci grde,
Na Muju se strašno srde.

Konac ovoj bio buni
Vragoljana žepi puni.

Maks, Maksić i maska

Maks i Maksić prave psinu,
Da prestraše ujca Simu.

Pet minuta prije devet
Masku među mu u krevet.

Zine ujak, bulji oči,
Ko ofuren onda skoči

U krevetu lopov leži,
Sav uplašen Sima bježi

I doziva on redare,
Na lopova da udare.

Lupa pendrek, kuglja svira,
Leti glava od papira...

Maks, Maksić i učin Hektor

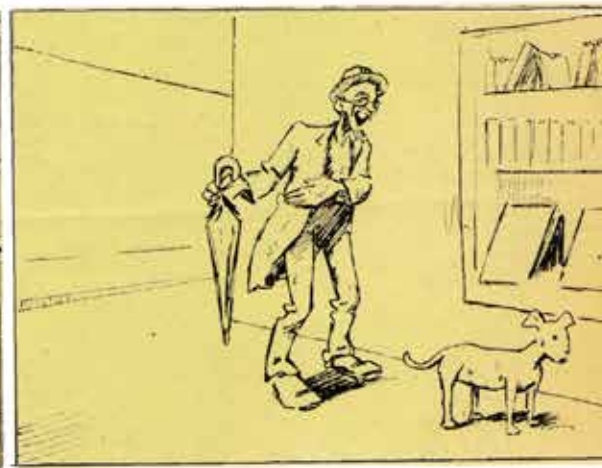
Stari nešto knjige gleda.
Otkinut se od njih neda.

Dva poznata naša ptica
Od gipsa mu meću psića.

Za kobasom Hektor lića,
Za svog gazdu i ne pita.

Čuješ, Hektor, ti ne slušaš,
Zar strpljivost moju kušaš.

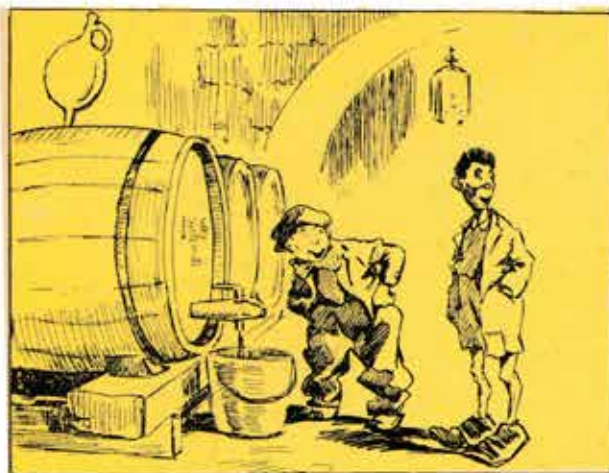

Neposlušno, gadno pseto.
Kišobranom ću te eto!

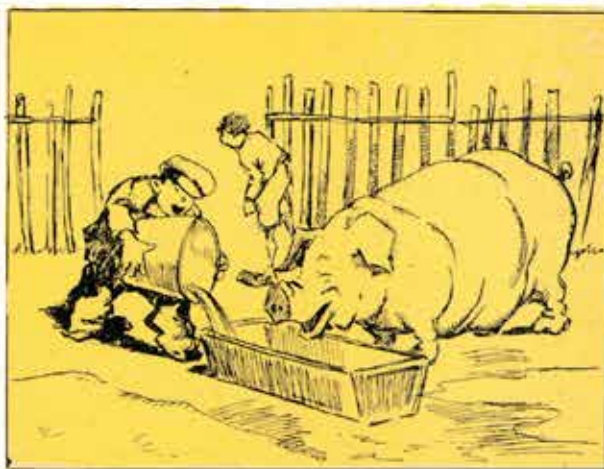

Evo tebi, pasji gade! —
Ode Hektor u komade...

Maks i Maksić opili prasicu

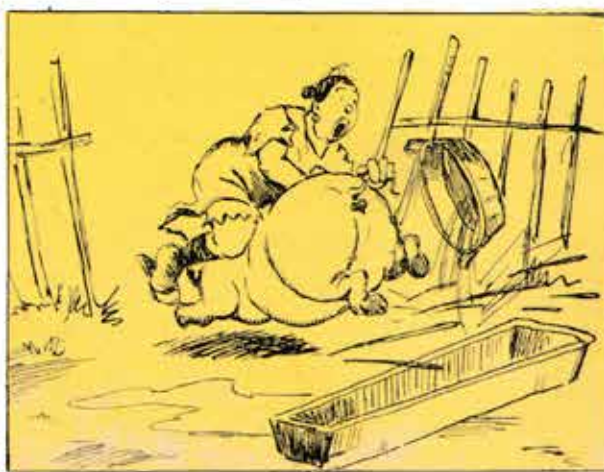
Maks i Maksić vino toče,
Napit s vincom pajcu hoće

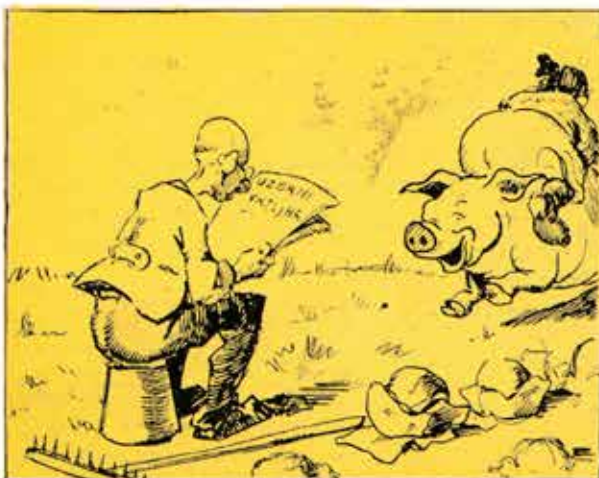
Veselo se pajca smije,
Što će vince sad da pije.

I pijana pajca sada
Zaspala je kao klada.

Gazdarici pravo budi,
Zašto pajcu ona budi!

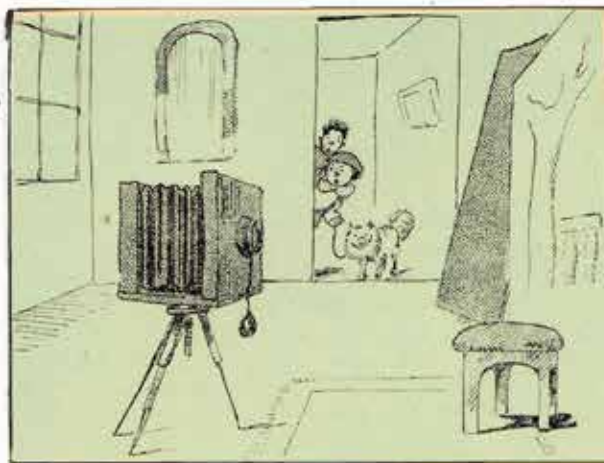

I pijana pajca hita,
Prema gazdi, koji čita.

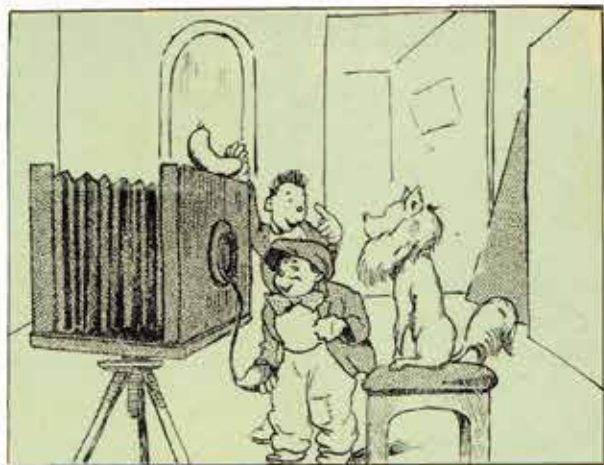

Gadan sukob taj je cio,
Svemu kriv je Maksić bio.

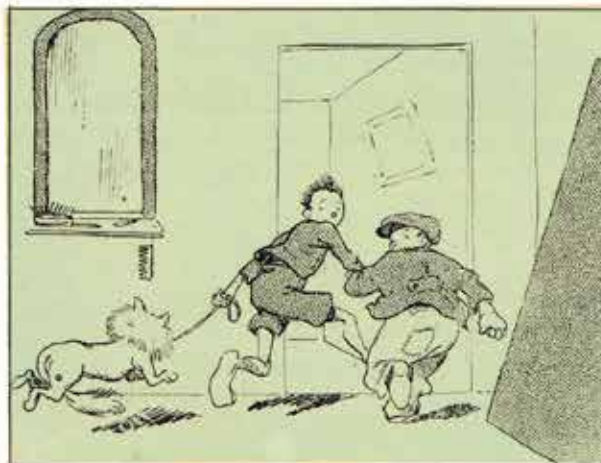
Maks i Maksić kao fotografi

Slikat ovdje netko sprema,
Fotografa nigdje nema.

Žurno Maksić, naša dika,
Cucek Hektor nek se slika.

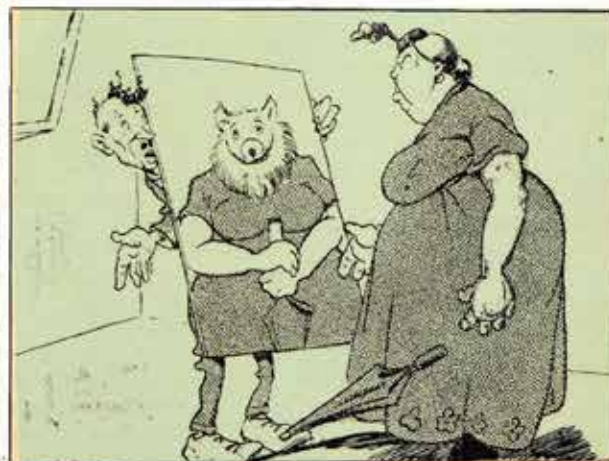
Bježi, bježi, netko ide,
Žurno, jer će da nas vide.

Ja se klajnam gospon Mate,
Fino, čujem, slikat znate.

Divna to će biti slika,
Vaše sobe ures, dika!

Il je čija to norija,
Il je vraža to coprija!

Maks, Maksić i stršeni

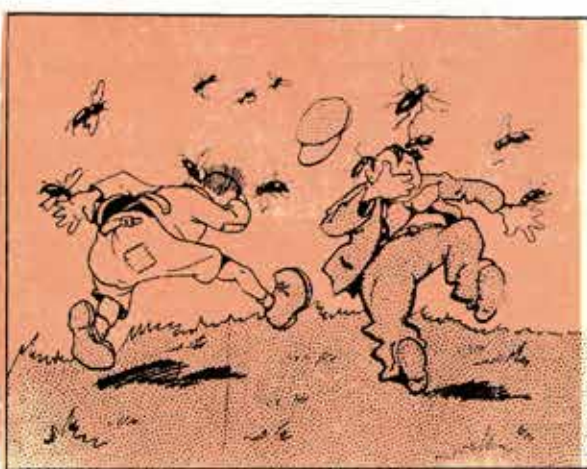
Stršanovo gnijezdo tu je,
Je li čuješ, kako bruje!

Kada dima im se daje,
Prave bruku i parade.

Ali jao, na nas lete,
Hoće nama da se svete!

Jož, što grizu, bodu samo,
Gdje si, draga naša mamo!

Ali jao i kod kuće
Batine su bile vruće!

Ljudi njima sad se smiju
Maks i Maksić suze liju.

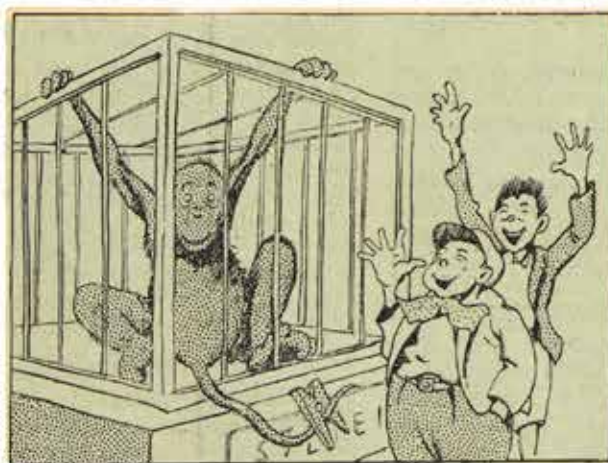
Maks, Maksić i majmun Štefek

Maksimirski Štefek znade
Mnoge šale i parade.

Mirno gleda, što to čine
Ove dvije magarčine.

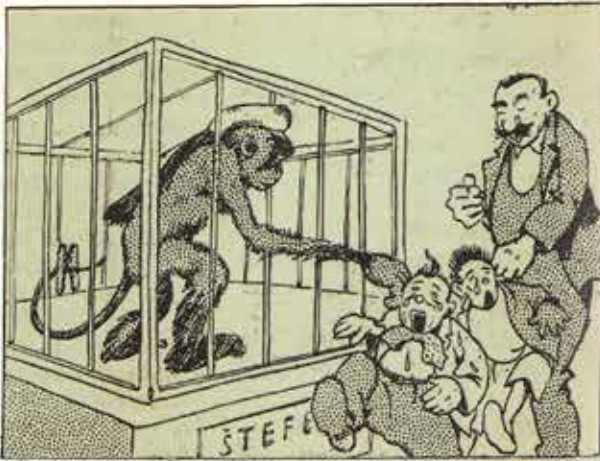
Sluša Štefek dva tri hipa,
Kako škripac rep mu štipa.

Al najednom, gle parade!
Kapu Štefek spretno krađe.

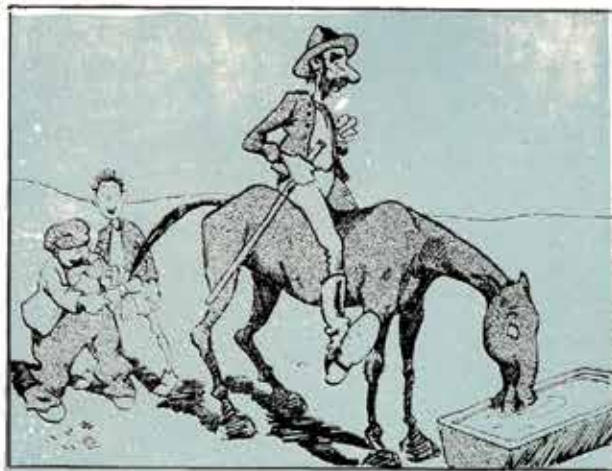

Sad se opet Štefek smije,
Maksić gorke suze lije.

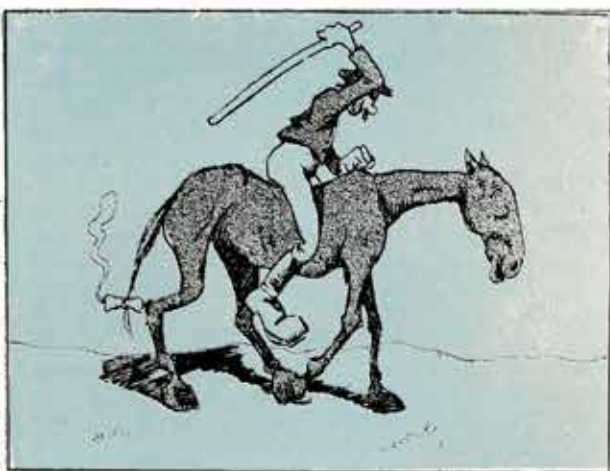

Za nšesa sve u šali
Vuče tepca Štefek mali!

Maks, Maksić, cigo i ukradeni konj

Jadni cigo ni ne sluti.
Da ga čeka jad baš ljuti.

Praskavica gori lako.
Cigo konja goni jako.

Prask!... zagrmi praskavica.
Pogledajte ta dva lica.

Podivljao parip stari,
Prasak čuju već žandari.

Konj se baca sve u strahu.
Cigo valja se u prahu.

Zandarima se cigo kleo.
Da je parip pasulj jeo.

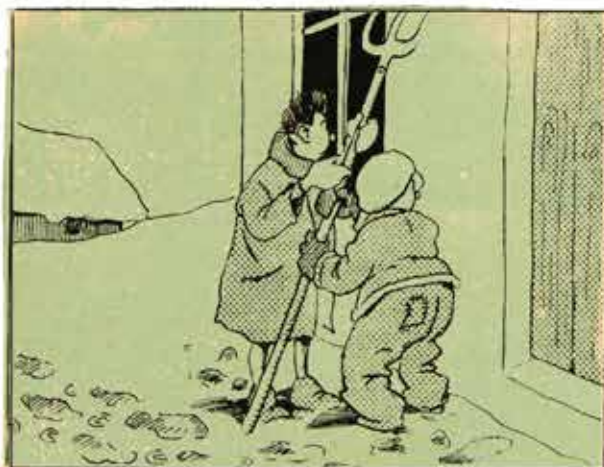
Sveti Nikola, Maks, Maksic i krampusove vile

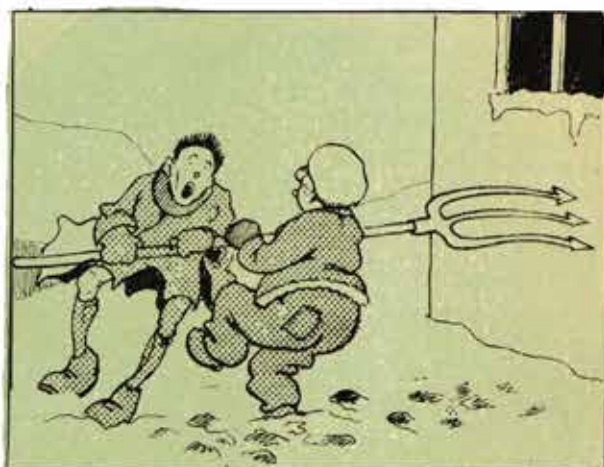
Evo, djeco, svetog Nike.
Al' će biti plača, vike.

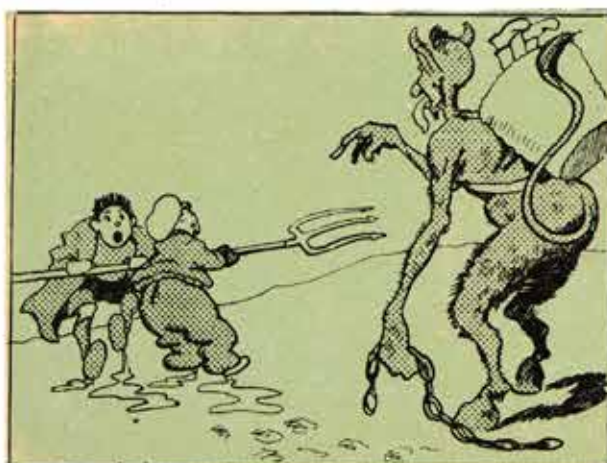
Ne će krampus praviti sile,
Pred kućom ostavlja vile.

Vazda spremni na paradu,
Maks i Maksić vile kradu.

Ali jao, tepci strepe.
Prsti se uz vile lijepe.

S vilama se srasle ruke.
Strašne to su bile muke.

Ali krampus ne zna šale.
Sobom nosi tepce male.

Maks, Maksić i kumov jarac

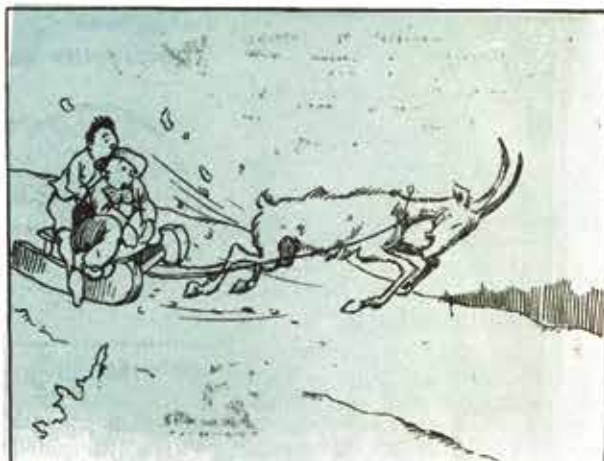
Svi su ovdje: Mate starac,
Maks i Maksić, kumov jarac!

Udje Mate k »Bijeloj Vrani«.
Sad su tepci s jarcem sami.

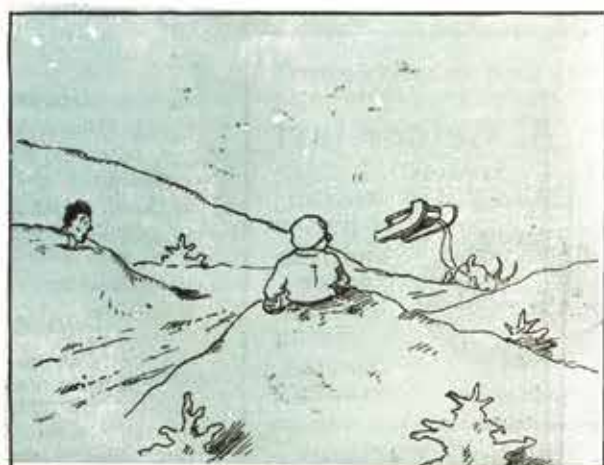
Upregli ga, pa ga biju
Vičuć: — kume, hiju! hiju!

Juri jarac, zrak fijuće.
Divljim trkom tepce vuče.

Tresk! — i lete dva magarca,
Na dvije strane preko jarca.

Ode jarac preko brijega,
Tepčad osta usred snijega.

Maks i Maksić otkrivaju zločin

„Čuj, što viču tu ko ljudi,
Tu se preko kolju ljudi!“

Da ne bude većeg kvara,
Valja ići po redara.

„Gospon stražar, novost znamo:
Ljudi vam se kolju tamo!“

„To je strašno“, stražar reče,
I na lice mjesta kreće.

Svijet se skuplja i zlo sluti,
Redar sprema pendrek ljuti.

Ruh! — na vrata svak se gura..
Svinju kolje kum naš Jura!

Maks i Maksićev badnjak

Gledajte ih, tepci mali,
Božićno bi drvce krali.

I kuražna ta dva stvora
Popela se na vrh bora.

Al su slabe bili sreće,
»Odmah dolje!« — stražar reče.

Kako slušat nisu htjeli,
Redar čupa bor cijeli.

Tako ide Maksić, Maks,
S borom ravno sad u aps.

Na redarstvu, to se znade,
Mnogo bilo je parade.

MAKS I MAKSIĆ, STRIPOGRAFIJA 1925.

- Maks i Maksić kao ribari – *Koprive*, br. 14, 4. travnja 1925.
- Maks i Maksićeva pisanica - *Koprive*, br. 15, 11. travnja 1925.
- Maks je nadrljao - *Koprive*, br. 16, 18. travnja 1925.
- Maks i Maksić nasanjkali cigane – *Koprive*, br. 17, 25. travnja 1925.
- Maks, Maksić i hruštevi - *Koprive*, br. 18, 2. svibnja 1925.
- Maks i Maksić u tornju – *Koprive*, br. 19, 9. svibnja 1925.
- Maks, Maksić i nogometaši – *Koprive*, br. 20, 16. svibnja 1925.
- Maks, Maksić i golub - *Koprive*, br. 21, 23. svibnja 1925.
- Maks i Maksić opet prevarili cigana - *Koprive*, br. 22, 30. svibnja 1925.
- Maks, Maksić, dimnjačar i mačka - *Koprive*, br. 23, 6. lipnja 1925.
- Maks i Maksić na neželjenom izletu - *Koprive*, br. 24, 13. lipnja 1925.
- Maks, Maksić i čarobna voda – *Koprive*, br. 25, 20. lipnja 1925.
- Maks i Maksić kaznili kradljivca - *Koprive*, br. 26, 27. lipnja 1925.
- Maks, Maksić i sjeverni pol – *Koprive*, br. 27, 4. srpnja 1925.
- Maks, Maksić i slonova osveta – *Koprive*, br. 28, 11. srpnja 1925.
- Maks, Maksić i ujak Sima – *Koprive*, br. 29, 18. srpnja 1925.
- Maks i Maksić u nevolji – *Koprive*, br. 30, 25. srpnja 1925.
- Maks, Maksić i tetin imendan – *Koprive*, br. 31, 1. kolovoza 1925.
- Maks i Maksić spasili zeca – *Koprive*, br. 32, 8. kolovoza 1925.
- Maks i Maksić – pokisli ribari *Koprive*, br. 33, 15. kolovoza 1925.
- Maks i Maksić stara mazala – *Koprive*, br. 34, 22. kolovoza 1925.
- Maks, Maksić i izlet ujaka Sime – *Koprive*, br. 35, 29. kolovoza 1925.
- Maks i Maksić u stupici – *Koprive*, br. 36, 5. rujna 1925.
- Maks i Maksić u školi – *Koprive*, br. 37, 12. rujna 1925.
- Maks, Maksić i pijančev ključ – *Koprive*, br. 38, 19. rujna 1925.
- Maks, Maksić i kumovo grožđe – *Koprive*, br. 39, 26. rujna 1925.
- Maks, Maksić, Sima, Mima i safalada – *Koprive*, br. 40, 3. listopada 1925.
- Maks, Maksić i alvadžija – *Koprive*, br. 41, 10. listopada 1925.
- Maks. Maksić i maska – *Koprive*, br. 42, 17. listopada 1925.
- Maks, Maksić i učin Hektor – *Koprive*, br. 43, 24. listopada 1925.
- Maks i Maksić opili prasicu – *Koprive*, br. 44, 31. listopada 1925.
- Maks i Maksić kao fotografi – *Koprive*, br. 45, 7. studenog 1925.
- Maks, Maksić i stršeni - *Koprive*, br. 46, 14. studenog 1925.
- Maks, Maksić i majmun Štefek - *Koprive*, br. 47, 21. studenog 1925.
- Maks, Maksić, cigo i ukradeni konj – *Koprive*, br. 48, 28. studenog 1925.
- Sveti Nikola, Maks, Maksić i krumpirove vile — *Koprive*, br. 49, 5. prosinca 1925.
- Maks, Maksić i kumov jarac – *Koprive*, br. 50, 12. prosinca 1925.
- Maks i Maksić otkrivaju zločin – *Koprive*, br. 51, 19. prosinca 1925.
- Maks i Maksić badnjak – *Koprive*, br. 52, 26. prosinca 1925.